

UVODNIK

Spoštovani!

Zahvaljujem se vam za vaše pismo z dne 12. aprila 2012 (pismo smo poslali iz ČZS, op. ur.) in pobudo v zvezi s težavami čebelarjev pri reševanju umrljivosti čebel in boja proti

pršici varoji (*Varroa destructor*). Dobro se zavedam, da so v zadnjih letih o povečani umrljivosti čebel poročali iz več držav po svetu, kar je seveda izzvalo splošno zaskrbljenost. Do zdaj so bile znanstvene raziskave neuspešne tako pri določitvi točnih vzrokov kot tudi pri določitvi obsega povečanja umrljivosti čebel.

Evropska komisija je vzpostavila spletno stran o tej temi in decembra 2011 ta problem obravnavala v Sporočilu Komisije o zdravju medonosnih čebel. V sporočilu je opisan že vzpostavljen okvir Evropske unije (EU), predstavljeni pa so tudi ključna vprašanja in ukrepi, ki pomagajo pri iskanju morebitnih vzrokov, ter nadaljnji ukrepi, potrebni na ravni EU. Komisija je že sprejela številne ključne ukrepe, kot so določitev referenčnega laboratorija EU za zdravje čebel, usposabljanje uradnikov držav članic o zdravju čebel, povečanje evropskih prispevkov za financiranje nacionalnih čebelarskih programov, nove usmeritve k politikam biotske raznovrstnosti, ugodnim za opraševalce, ter krepitev raziskovalnih projektov, povezanih z zdravjem čebel.

Komisija je nedavno pomagala tudi pri vključitvi varoze na seznam bolezni, ki jih zajema »Discontools«, raziskovalni projekt EU v okviru 7. okvirnega raziskovalnega programa. Omenjeni projekt je skupna pobuda farmacevtske industrije in širokega spektra zainteresirane javnosti za usmerjanje in določanje pomembnosti raziskav, katerih cilj so novi in izboljšani farmacevtski izdelki, diagnostične preiskave in druga orodja za nadzor.

Zavedamo se, da je treba okrepiti raziskave na področju tehnološkega razvoja ter preprečevanja bolezni in nadzora nad njimi, tako kot tudi na področju trajnostnih čebelarskih in kmetijskih praks pri preprečevanju varoze. Vsekakor je pomembno razviti nove pristope za boj proti boleznim medonosnih čebel in proti škodljiv-

Fotografija na naslovnici: Fotografija na naslovnici: Mlada čebelja matica je izrednega pomena za uspešno delovanje čebelje družine.

Se posebej kakovostne naj bi bile matice oprašene med kostonjevo pašo. Čebelarji naj bi pri vzreji matic za lastne potrebe odbirali predvsem tiste matičarje, kjer ni čebel z rumenimi obročki, ki niso rojive, so dobre medarice, so mirne in imajo dobro izražen čistilni nagon.

Foto: Branko Obratović

UVODNIK

Barbara Hegediš 193

OHRANIMO ČEBELE

195

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Vlado Augustin, Janez Gačnik: Ajda – priložnost za slovenskega kmeta in rešitelj čebelarstva? 196

Franc Podrižnik: Kako smo v ČD Kokarje sejali ajdo? 197

Dr. Maja Smodiš Škerl: Čebelja družina v prehranski krizi 198

Prof. dr. Aleš Gregorc: Krmljenje družin po zadnjem točenju medu ter za zimsko zalogo 200

Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Točenje medu – skrb za varnost in kakovost medu 201

Franc Šivic in dr. Maja Smodiš Škerl: Novice iz sveta 204

DELO ČEBELARJA PO MESECI

Brane Borštnik: Čebelarjeva opravila

VETERINARSKI NASVETI

Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.: Veterin

Metka Pislak Očepek, Alenka Jurič, Ivo Planinc

Operativni program zatiranja var

DGODKI IN OBVESTILA

OBVESTILA ČZS

MALI OGLASI

OSMR TNICE

INDE

EDITORIAL

Barbara Hegediš

SAVE THE BEES

FROM SCIENCE AND PRACTICE

Vlado Augustin, Janez Gačnik: Buckwheat for Slovenian Farmer and a Savior

Franc Podrižnik: How did we Sow Buckwheat in BS Kokarje?

Maja Smodiš Škerl (PhD): Honeybee Cell

Prof. Aleš Gregorc (PhD): The Feeding of Bees After Last Honey Extraction and

Andreja Kandolf Borovšak (MSc): The Extension of the Life Span of Bees – Care for Safety and Quality of Honey

Franc Šivic in Maja Smodiš Škerl (PhD): World

BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH

Brane Borštnik: Beekeeper's Chores in June 203

VETERINARY ADVICE

Anita Vraničar Novak (PhD Vet. Med.): Veterinary Advice for June 207

Metka Pislak Očepek, Alenka Jurič, Ivo Planinc, Mira Jenko Rogelj: Operative Programme for Combatting Varroaosis in the Year 2012 208

NEWS AND EVENTS

211

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

215

SMALL ADS

222

OBITUARIES

228

cem ter predvsem razviti alternative kemičnim postopkom, kot so ustrezno upravljanje in razumevanje naravnih mehanizmov odpornosti čebeljih rodov zoper pršico varojo. Komisija bo zato preučila možnosti za reševanje odpornosti čebel v tem zadnjem letu 7. okvirnega raziskovalnega programa ter programa Horizon 2020 z dolgoročnim ciljem, da bi dosegli naravni pristop k zdravljenju. Verjamem, da bodo te pobude prispevale k obli-

kovanju boljšega razumevanja izzivov, s katerimi se spopadajo čebelarji, učinkovitemu dostopu ustrezne zainteresirane javnosti do izsledkov raziskav in k razširjanju praktičnih podatkov približno 700.000 evropskim posameznikom, med katerimi se številni ljubiteljsko ukvarjajo s čebelarsko dejavnostjo. S spoštovanjem

Janez Potočnik,
član Evropske komisije

Zasajen nov vrt medovitih rastlin

Čebela je s svojo dejavnostjo v naravi nepogrešljiv člen pri opraševanju različnih rastlin. Razmere za čebelarjenje pa so se v zadnjih letih občutno spremenile, saj zaradi napadenosti z varojami, intenzivnega kmetijstva, uporabe fitofarmaceutskih sredstev, podnebnih sprememb in onesnaženosti okolja iz leta v leto propade več čebeljih družin. Izgubam čebeljih družin se, žal, res ne moremo popolnoma izogniti, zato pa jih je z boljšim poznavanjem vzrokov mogoče zmanjšati. Eden izmed pomembnih vzrokov izgub čebel je tudi pomanjkanje naravne hrane, saj k njihovi oslavitvi oz. propadu prispevajo tudi prepogosta košnja travnikov, vremenske nevšečnosti in sajenje tujerodnih nemedovitih rastlin.

V ČZS, JSSČ smo se zato odločili, da je treba več pozornosti nameniti sajenju medovitih rastlin, še posebej s stališča izobraževanja splošne javnosti o pomembnosti tovrstnih rastlin, ki jih lahko vsak posameznik zaseje na domačem vrtu, gredici ali v lončnici. S tem namenom je bil v Mozirskem gaju - parku cvetja zasajen medoviti vrt ČZS, JSSČ z več kot 60 vrstami medovitih rastlin. Sajenje je potekalo pod vodstvom g. Jureta Justineka, ogledati pa si ga bo mogoče vso sezono. Medoviti vrt je bil javnosti prvič predstavljen na »Dan Zemlje«, tj. v nedeljo,

22. aprila 2012. Hkrati so člani ČD Mozirje slovesno odprli tudi svoj novi čebelnjak.

Na prireditvi, ki je bila kljub deževnemu vremenu zelo dobro obiskana, so obiskovalce nagovorili predsednik EHD Mozirski gaj g. Darko Bele, predsednik ČZS g. Boštjan Noč, predsednik ČD Mozirje g. Ivan Čopar, župan občine Mozirje, novi pridobitvi v Mozirskem gaju pa je blagoslovil domači župnik. Dogodka ob »Dnevu Zemlje« se je udeležil tudi minister za kmetijstvo in okolje g. Franc Bogovič ter ob tej priložnosti poudaril pomembnost spoštovanja narave in živih bitij. G. Franc Šivic pa je

Zahvala čebelarским društvom

V imenu ČZS, JSSČ se iskreno zahvaljujemo vsem čebelarским društvom, ki so letos prvič izvedla Dan odprtih vrat slovenskih čebelarских društev. Povratne informacije iz različnih delov Slovenije so pohvalne, seveda pa je še kar nekaj stvari, ki jih bo treba v prihodnjih letih izboljšati. Zaradi tega vas prosimo, da nam težave, ki ste jih

imeli pri izvedbi Dneva odprtih vrat posredujete na elektronski naslov: natasa.lilek@czs.si ali po tel. št.: 01/729 61 29. Še enkrat najlepše hvala za vaše prostovoljno delo in trud, za katere verjamemo, da bosta poplačana s še večjim zaupanjem porabnikov v slovenske čebelje pridelke.

Nataša Lilek, JSSČ

vsem zbranim predstavil na novo zasajeni medoviti vrt v Mozirskem gaju ter poudaril pomembnost sajenja takšnih rastlin. Vsaka rastlina je tudi označena z napisno tablico in ponazorjena s fotografijo. Po končanem uradnem delu je zlasti vse mlajše obiskovalce razveselil Ribič Pepe ter jim z igro in risanjem predstavil medovite rastline in njihove plodove.

Na stojnicah so se s svojo pestro ponudbo predstavili tudi domači čebelarji. Čeprav nas je ves

dan spremljal dež, slabo vreme ni odgnalo dobre volje obiskovalcev, saj so si z veseljem ogledali novi pridobitvi Mozirskega gaja. Seveda upamo, da je bil dež zelo koristen za rastline, tako da bodo te v svojem polnem razcvetu navduševale obiskovalce, predvsem pa, da jih bodo pridno obiskovale čebele. Vljudno vabljeni v Mozirski gaj na ogled medovitih vrta!

Nataša Lilek, JSSČ

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Krmljenje čebeljih družin ali zakaj se tehtnica ne sme zniževati

Vlado Auguštin*, vlado.augustin@czs.si

Konec julija je čebelja paša skoraj na celotnem območju Slovenije končana. Večina medovitega rastlinja je iz bujne rasti in cvetenja prešla v umirjeno zorenje, zadnje travniške cvetlice pa je pobrala košnja. Zdaj je čebele nujno krmiti, saj v naravi nimajo dovolj hrane niti za normalen razvoj niti za pripravo na zimsko obdobje. Prav tako moramo upoštevati biološko lastnost naše kranjice, po kateri se julija z vsako generacijo rojevajo vse bolj dolgožive čebele delavke. Te morajo imeti od 5 do 10 oz. največ 15 % svoje teže energetskega tkiva, da lahko preživijo zimo in uspešno začnejo spomladanski razvoj, to pa lahko dosežejo le ob zadostnih zalogah hrane (cvetnega prahu in primerne medu).

Na žalost so poletne spodbujevalne paše zaradi intenzivnega kmetijstva v zadnjih letih vse revnejše, hkrati pa vse bolj občutimo tudi segrevanje ozračja. Julijsko-avgustovsko brezpašno obdobje je tako postalo najbolj kritično obdobje za vzrejo čebeljih družin. Vse napake, ki jih naredimo v tem obdobju, se v fiziološkem in zdravstvenem stanju družin najprej pokažejo že jeseni, nato v uspešnosti prezimovanja in končno tudi v uspešnem spomladanskem razvoju naših čebeljih družin.

Zaradi tega moramo poleti čebelje družine oskrbovati tako, da bomo dosegli čim večjo številčnost in dolgoživost poletno-jesenskih generacij čebel. Obilje naravne hrane je nujno za izleganje dolgoživih mladit. Pri tem nam je lahko v veliko pomoč vreme, še posebej, če je v tem poletnem obdobju ravno prav

sonca in dežja. Če bodo tudi temperature primerne, bo v naravi dovolj medicene in cvetnega prahu, zato bodo čebele bolj zdrave dočakale zimo.

Posebej pomembno je, da po lipovi in kostonjevi paši čim prej iztočimo med samo iz medišča. Pri tem upoštevajmo star čebelarski pregovor, po katerem je v tem obdobju »plodišče svetišče«. Da se v čebeljih družinah, iz katerih iztočimo med, zaradi premajhne količine hrane ne pojavi stres, moramo v njih obnavljati zaloge hrane. Če je le mogoče, čebelji družini še isti dan (najpozneje pa štiri dni po točenju) dodamo vsaj 2 litra sladkorne raztopine v razmerju 1 : 1.

Če čebele začutijo, da z zalogo, ki smo jim jo pustili, ne bodo preživele zime, zato matica takoj zmanjša zaleganje. Tega sicer ni mogoče opaziti takoj, vendar če matica na dan zaleže sto jajčec manj, bo zaradi tega oktobra v družini nekaj tisoč manj zimskih čebel. Prav tako bo v zalegi zaradi tega toliko odstotkov več varoj in katastrofa bo neizogibna.

Ker sta julij in še posebej avgust precej sušna meseca, v naravi ni veliko cvetočih rastlin in zato tudi v panjih ni obilja cvetnega prahu. Na to ne moremo kaj dosti vplivati, lahko pa poskrbimo, da sate s cvetnim prahom po točenju vrnemo v panje, v plodišča. Ta cvetni prah lahko čebele uporabljajo do jeseni, pozimi, ko začne matica spet zalegati, pa imajo pri roki zadostne količine za pravilno krmljenje mlade zalege.

Zimske čebele se začnejo izlegati med 10. in 15. avgustom. Pred tem je v panjih množica čebel, ki bodo odmrle še pred jesenjo, če bodo kaj delale

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

ali ne. Te čebele je treba uporabiti za to, da bodo hrano, ki jim jo bomo dodali, znosile v satje. Tako bomo izrabili poletne, kratkožive čebele in ne bomo po nepotrebnem obremenjevali zimskih čebel, saj jih že brez tega čaka težavna preizkušnja, to je zima. Zimske čebele bodo namreč prihodnjo pomlad nosilec razvoja družine, zato so toliko bolj dragocene.

Kdaj začeti krmljenje, nam bo najbolje pokazala tehtnica. Po navadi se ta po zadnji paši, ki je v Sloveniji po večini lipa ali kostanj, nekoliko zniža ali izjemoma stoji. Tehnica se ne sme zniževati, če pa se to vendarle dogaja, moramo tako družino intenzivneje krmiti. Čebelar dodajamo sladkorno raztopino, ki jo naredimo tako, da dva dela sladkorja raztopimo v treh delih vode. Raztopino pripravimo vsaj dan pred krmljenjem, saj se sladkor le ob večkratnem mešanju lahko povsem raztopi. Za hitrejšo in uspešnejšo raztapljanje sladkorja lahko uporabimo vročo vodo.

Zelo pomembno je, da čebele krmimo proti večeru ali v mraku, in to vse čebelje družine hkrati. Le ob deževnem vremenu ali kadar je že hladneje lahko čebele krmimo podnevi. Pred krmljenjem je priporočljivo zožati žrela panjev. Vsi te ukrepe izvajamo zato, da bi v čebelnjaku preprečili ropanje.

Ob krmljenju čebelji družini dodamo največ 2 litra sladkorne raztopine, kajti večjih količin čebelje žleze ne bi mogle prenesti, postopek pa ponovimo od 5-krat do 6-krat. Če čebele krmimo vsak dan v majhnih količinah, so vznemirjene, stikajo in se rade ropajo. Potrebujejo vsaj tri dni, da se umirijo.

Če smo iz medišč pobrali satje in je to prazno, lahko za krmljenje uporabimo 6-litrska PVC-vedra, ki

imajo na pokrovu od 20–30 luknjic s premerom 1,5 mm za kapilarni odvzem sladkorne raztopine. Bolj kot oblika pitalnika pa je pomembno to, da je v panju dovolj prostora za predelavo in skladiščenje hrane ter da matici ne zmanjka prostora za zaleganje.

Kdaj bomo končali krmljenje čebel za zimo, je odvisno od kraja, vremena, pašnih razmer ter od načina čebelarjenja. Po nepisanem pravilu naj bi bil konec avgusta zadnji čas, do katerega moramo čebeljim družinam omogočiti zadostne količine zimske zaloge. Po tem datumu se moramo – razen v izjemnih razmerah – krmljenje izogibati, saj takšno dopolnilno dodajanje sladkorne raztopine čebelar bolj škoduje kot koristi. Zelo pomembno je, da je dodana hrana dobro predelana in pokrita z voščeniimi pokrovc, kajti tako skladiščena hrana je eden od pogojev za dobro prezimovanje čebel.

Kolikšno količino zimske zaloge naj bi imela čebelja družina, je odvisno od velikosti panja in načina prezimovanja. Zaloga hrane mora zadostovati do konca marca prihodnjega leta. Presežek hrane bomo uporabili za izdelavo narejencev ali pa jo bomo dodali družini, ki je nima dovolj. Tako naj bi bilo v AŽ-panju od 12–15 kg, v LR-panju pa od 20–25 kg zimske zaloge hrane.

Na koncu se moramo zavedati, da je v katerem koli obdobju leta najboljša hrana čebel tista, na katero so navajene že tisoče let, to je med. Čebelarji naj bi zato ves čas skrbeli, da imajo čebele v zalogi vedno primerno količino hrane ter da so primerno močne in zdrave. In kot pravi stari čebelarski pregovor: »Med se na medu dela.« ■

Kako bodo čebelarji poleti krmili in oskrbeli čebele?

Nekaterim čebelarjem iz vseh koncev Slovenije smo zastavili enaka vprašanja o oskrbi čebel v poletnem brezpašnem obdobju in pripravi na zimo. Vprašali smo jih: 1. Kdaj boste začeli krmiti vaše

čebele? 2. S čim boste krmili vaše čebele? 3. Kakšno dinamiko krmljenja boste uporabili (količina, časovni razpon krmljenja)? 4. Ali boste poleg krmljenja še kako drugače oskrbeli čebele?

Jugoslav Logar – Pivka

1. Krmiti začnem avgusta, ker je to v naših krajih zelo suh mesec, ki ožge vse zelenje, čega ne zalivaš. Brez dvoma je to za čebele in čebelarja najbolj krut mesec. Narava se počasi pripravlja k mirovanju, prav tako tudi čebele. Kljub temu pa je ta mesec zelo pomemben, kajti čebele je treba pripraviti za prihodnje leto. Čebele, ki se izležejo jeseni, ostanejo v panjih do zgodnje pomladi, zato moramo

paziti, da bo ta rod čebel vzrejen ob dobri beljakovinski krmi. 2. Za zimsko krmljenje čebeljih družin naredim sladkorno raztopino v razmerju 2 : 3 (2 l vode in 3 kg sladkorja). Pri pripravi raztopine dodam tudi prekuhan in pretlačen česen, jabolčni kis in čaj pelina. Tako pripravljene hrane pa čebele ne zavrnejo. V nerjavečem kotlu segrejem 36 l vode do vrelišča in tako uničim vse mikroorganizme. Nato vanj stresem 50 kg sladkorja in mešam z leseno kuhalnico, da se sladkor raztopi. Dodam še preostale sestavine, ki sem jih omenil. Počakam, da se raztopina ohladi na primerno temperaturo. S tako

sladkorno raztopino krmim v večernem času, po sončnem zahodu. Čebelar dam po liter tekočine v pitalnik na zadnji strani panja, in to vsem hkrati. 3. Hranjenje s sladkorno raztopino ponavljam vsak drugi dan, dokler čebele niso dovolj nakrmljene. Upoštevati moramo, da čebelja družina od oktobra do maja prihodnjega leta porabi približno 15 kg hrane, to pa je tudi minimalna količina, ki jo moramo dodati čebelar ob krmljenju. Vsa opravila, ki jih izvajam pri čebelah, naredim hitro in pri tem pazim, da ne spodbudim ropanja. Zato jih izvajam zgodaj zjutraj ali proti večeru. Če opazim ropanje, ustavim vsa dela pri čebelah in ukrepam. Ob pregledih odvzamem močnim družinam tudi kak sat cvetnega prahu ter ga bodisi shranim za rezervo bodisi ga dodam družini, v kateri ga primanjkuje. 4. Da, z rezervnimi sati medu in cvetnega prahu. V naših krajih je oktober še tople in ugoden za čebele, tako da te veselo izletavajo v naravo in poiščejo, kar jim ponuja. Pri nas je jeseni tega še veliko, toda ne toliko, da jim bi to lahko jemal. Zato so okrog čebelnjaka nasajene rastline, ki ponujajo obilo cvetnega prahu in ki medijo jeseni, čeprav so le redke za naše kraje. Tako imam zasajen mlad nasad sivke, nasadimo pa tudi precej tagetesa, ki daje veliko cvetnega prahu, in nizke astre, ki tudi v jeseni polepšajo hišo in okolico čebelnjaka. Tam rastejo tudi grmi *Caryopteris cland* in *Perovskija atriplicif*, ki jih v jesenskem času rade obletavajo čebele.

Anton Andrejčič – Dolenjske Toplice

1. Pred nekaj dnevi sem čebele nehal krmiti zaradi prave suše v panju. Krmiti začnem po navadi po zadnjem točenju, to je približno v drugi polovici julija, razen seveda, če kaj zamedim. Zimsko krmljenje začnem ob koncu avgusta in čebele krmim do začetka oktobra.

2. Čebele krmim s sladkorno raztopino, spomladi pa dražilno s pogačo, predvsem v družinah z manjšo zalogo hrane. 3. Na vsaka dva, včasih na vsake tri dni čebelar dodajam liter sladkorne raztopine. 4. Nikoli jim nisem dajal še kaj posebnega. Jeseni nanje dobro vpliva bršljanov pelod, obupno pa je, če naberejo bršljanovo mano. V tem primeru jim dodajam sladkorno raztopino, da postane med znat.

Jože Blagotinšek – Laško

Čebele imam na dveh stojiščih. V Jagočah (260 m n/v) imam deset AŽ-panjev in štiri rezervne družine, v Dobladini (570 m n/v) pa osem AŽ-panjev in štiri nakladne panje AŽ-mere. 1. Čebele bom začel krmiti takoj po zadnjem točenju

(kostanj). Po navadi to storim še isti dan zvečer. 2. Krmim jih s sladkorno raztopino in naravnimi dodatki (česen, pelin). 3. Kot rečeno, krmim jih prvi ali še isti dan po zadnjem točenju, nato pa jim postopno do sredine avgusta dodajam po 8, 10 ali 12 kg hrane. 4. Spremljal bom dogajanje v panju (npr. pred tremi leti medenje bršljana, lani vrsta smreke in kristalizacija v satovju) ter zatiral varoje s thymovarom (lani z apiguardom) in oksalno kislino – zimsko zatiranje. Čebele čez zimo tudi opazim s časopisom in 3 cm debelo penasto gumo.

Jožef Korošec – Radovljica

1. Čebele bom začel krmiti po kostenjevi paši, če bo sploh kaj točiti. 2. Čebele krmim vsako leto enako, in to s sladkorno raztopino. 3. Ker sem blizu čebelnjaka, dodajam po 1,5 l raztopine kapilarno in kontroliram tehtnico. 4. Poskrbel bom še za zatiranje varoj, preverjal testne vložke, pokrito zalego in navzočnost čebeljih matic, poleg tega pa bom tudi skrbel, da se ne pojavi rop.

Janez Krebs – Mežica

1. Po navadi začnem čebele krmiti prvega avgusta, letos pa kaže, da jih bom začel krmiti že prej. 2. Vsa leta sem jih krmlil s sladkorno raztopino, lani pa sem jih prvič krmlil s sirupom invertnega sladkorja. 3. Po drugem točenju pri nas praviloma ni paš, zato moramo čebele krmiti. Po navadi začnem prvega avgusta čebele dražilno krmiti z dvema decilitroma sirupa na dan. Po petnajstem avgustu jih krmim za zimo, odvisno od tega, koliko zalege je v panju. 4. Navadno v sladkorno raztopino dodam še C- vitamin in malo pelina. ■

Spraševal: MB

Ažsatniki

izdelava až okvirjev in panjev

041 995 953

Vzreja plemenskih čebeljih matic v letu 2012

Aleš Gregorc*, ales.gregorc@kis.si

Rejski program za kranjsko čebelo in strokovne naloge v okviru teh dejavnosti so ključni okvir za selekcijo in vzrejo čebeljih matic. V tem letu je dovoljenje za vzrejo in prodajo plemenskega materiala pridobilo 24 vzrejališč, v katerih vzrejajo **gospodarske plemenske matice**, v vzrejališču »Plemenilna postaja Rog-Ponikve« pa vzrejajo **rodovniške čebelje matice**. Rodovniške matice se prašijo na plemenilni postaji, na kateri so troti kontroliranega izvora, prosto parjenje gospodarskih matic pa poteka v vzrejališčih, v katerih ni zagotovljena popolna kontrola izvora troto v okolici. Način parjenja sicer ne vpliva na plodnost mladih matic.

Selekcija in vzrejna dejavnost sta pomembna cilja dejavnosti PRO (ČZS) in DPO (KIS). Vsi čebelarji, ki so dejavni na področju **lastne vzreje** matic, še

posebej pa **vzrejevalci** matic želijo izboljševati lastnosti kranjske čebele. Na podlagi kontrolirane selekcije v vzrejališčih so vzrejene **plemenske matice certificirane**. Matice iz odobrenih vzrejališč so tudi vpisane v **izvorno rodovniško knjigo** za kranjsko čebelo. Čebelje družine v vzrejališčih pa so pod skrbnim zdravstvenim nadzorom. Še posebej v tem čebelarskem letu so bile dozdašnje paše zelo revne, zato moramo v prihodnjih dneh veliko pozornosti nameniti kakovosti matic v naših čebeljih družinah. Zdaj je še čas, da matice vzredimo po načelih lastne odbire in vzreje ali da jih kupimo v bližnjem registriranem vzrejališču ter si na ta način zagotovimo kakovosten plemenski material.

V nadaljevanju objavljamo seznam vzrejališč z vzrejnimi dovoljenjem. ■

NAZIV	NASLOV	POŠTA
Vzrejališča gospodarskih matic z znanim poreklom matere		
Čebelarstvo Andrejč, Jože Andrejč	Murski Petrovci 1a	9251 Tišina
August Bučar	Bratov Učakar 100	1000 Ljubljana
Vzrejališče Bukovšek, Janko Bukovšek	Ulica Milene Korbarjeve 20a	4000 Kranj
Marko Debevec	Čuža 7	1360 Vrhnika
Bojan Donko	Dolga vas, Glavna ulica 94	9220 Lendava
Ivan Dremelj	Dragovšek 13	1275 Šmartno pri Litiji
Janez Dremelj	Dragovšek 13	1275 Šmartno pri Litiji
Ervin Ficko	Mlajtinci 37a	9226 Moravske Toplice
Darko Grm	Hude Ravne 1	1273 Dole pri Litiji
Jože Herbjaj	Nedelica 29	9224 Turnišče
Jože Jakšič	Kapca, Glavna ulica 21	9220 Lendava
Vzrejni Center Rodica, Vasja Jug	Grant 1e	5242 Grahovo ob Bači
Mirko Jurinec	Ključarevci 74	9242 Križevci
Čebelarstvo Kapun, Jožefa Kapun - Maršik	Vaneča 70a	9201 Puconci
Milena Kavaš	Ribiška 8	9233 Odranci
Medokoš, Matija Koštomaj	Paridol 15	3224 Dobje pri Planini
ČD Slovenska Bistrica, Matej Leskovar	Kočno pri Polskavi 2	2314 Zgornja Polskava
Vzrejni center gozdna učna pot - Radovljica, Janez Luznar	Begunje na Gorenjskem 170	4275 Begunje na Gorenjskem
Čebelarstvo Pislak, Janko Pislak	Apače 303	2325 Kidričevo
Julij Pokorni	Gačnik 3	2211 Pesnica
Plemenilna postaja Kamniška Bistrica, Milan Starovasnik	Gora pri Komendi 22a	1210 Komenda
Jožef in Jožica Tratnjek	Žižki 93	9232 Črenšovci

* Dr., Kmetijski inštitut Slovenije (DPO)

Vzrejališče Vozelj, Ladislav Vozelj	Dragovšek 18	1275 Šmartno pri Litiji
Henrik Zaletelj	Fužina 59	1303 Zagradec
Vzrejališča rodovniških matic z znanim poreklom matere in očeta		
Plemenilna postaja Rog-Ponikve	Jože Sever, Stara cesta 12	8333 Semič
	Stanislav Plut, Krvavčji vrh 1a	8333 Semič
	Franc Movern, Praprotni 11	8333 Semič
	Janez Movern, Pri pošti 9	8333 Semič

Pomen kranjske sivke in vzreja čebeljih matic v Sloveniji

Janez Dremelj*, cebelarstvo.dremelj@volja.net

Naša kranjska sivka je zelo mirna čebela, prilagojena našemu podnebjju in okolju. Te njene lastnosti zanimajo tudi čebelarje drugod po Evropi in svetu. Zato se povpraševanje po kranjski sivki povečuje, in to tako po maticah kot tudi po čebeljih družinah. Znano je, da so čebelarstva v tujini občutno večja kot pri nas, zato povprašujejo tudi po večjih količinah matic oz. čebeljih družin. Ker jih posamezniki v Sloveniji ne vzrejamo dovolj, se bo v prihodnje treba med seboj povezati in sodelovati drug z drugim, tako bi bili vsaj malo podobni čebeljim družinam, za katere vemo, da prave rezultate dosežejo samo, če so močne. V slogi je moč.

Za ohranitev naše čebele smo odgovorni prav vsi čebelarji. Vsak bi moral v svojem čebelnjaku izločati matice, ki nimajo pravih lastnosti kranjske sivke. Na to bi morali biti še posebej pozorni prav vzrejevalci matic. Pomembno pa je, da so v okolici vzrejališč čiste tudi čebele. Tako vzrejevalci vzrejamo matice samo iz odbranih čebeljih družin (matičarjev, ki nimajo rumenih obročkov, so mirne, lepo sedijo na satju, imajo dober donos medu, niso podvržene rojenju, imajo dobre čistilne lastnosti ...), poleg tega pa nam v KIS-u izmerijo tudi kubitalni indeks matičarjev in jih pregledajo, ali niso morebiti okuženi z nosemo.

Za slovenske čebelarje je pomembno, da matice res vzrejamo iz družin prave sivke ali da jih kupimo pri vzrejevalcih. Vzrejevalci matic si po svojih najboljših močeh tudi sami prizadevamo, da izberemo le najboljše matičarje. Vse podatke o slovenskih vzrejevalcih lahko pridobite tudi na prenovljeni spletni strani ČZS www.kranjska-cebela.si.

Povedal pa bi rad še eno stvar, ki me dostikrat zmoti. Že na več čebelarskih srečanjih sem slišal, da različni čebelarji poimensko kritizirajo vzrejevalce. Če se potem s tem čebelarjem pogovoriš, velikokrat

ugotoviš, da se ne vpraša, ali ni morda sam kako stvar naredil narobe. To je mogoče videti po tem, da matice kupijo v drugi polovici julija ali avgusta ter jih dodajo slabičem, v katerih je le malo zalege ali pa te sploh ni. V tako družino lahko dodamo vrhunsko matico, pa ne bo mogla kakovostno zalegati. Predlagam, da se v takem primeru posvetujete z vzrejevalcem ali mentorjem, pri katerem boste dobili prave napotke. Tako bi se tudi izognili nepotrebnim kritikam, ki ne koristijo nikomur, poleg tega pa mečejo senco na vzrejevalce in s tem tudi na celotno čebelarstvo v Sloveniji. Sam sem prepričan, da slika kranjske sivke ni tako problematična, kot jo skušajo nekateri prikazati. Še enkrat pa poudarjam, da je obstoj kranjske sivke odvisen od nas čebelarjev. Naj medi! ■

Čebelarstvo LUCKA

Dušan Žunko, s. p.

Sužid 41, 5222 Kobarid

031 870 709, 05 388 5856

info@lucka-sp.si, www.lucka-sp.si

- **AŽ-, LR- in DB-satniki**, zažičeni, že za 0,80 EUR
- **Šablona** za sočasno zbijanje in žičenje AŽ-, LR- in DB-satnikov (glej: Čebelar, 2/2009 in 2/2009),
- **matice** iz Triglavskega narodnega parka
- **Čebelje družine** na AŽ-, LR- in DB satih
- **panji LUCKA** – predstavitev na celjskem sejmu
- **Lipov med** iz okolice Kobarida

Čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR!

* komisija UO ČZS za vzrejo matic

V naročju Kamniških Alp deluje najstarejša plemenilna postaja v Sloveniji

Štefan Virjent, virjent@gmail.com

Predavnimi osemdesetimi leti je prof. Josip Verbič, takratni predsednik ČD v Ljubljani, ustanovil prvo plemenilno postajo na Slovenskem. Postaja deluje na Kopiščih v Kamniški Bistrici. Zaradi naravnih in geografskih danosti so razmere za vzrejo in plemenitev najboljših čebeljih matic kranjske sivke na postaji tako rekoč idealne. Od ustanovitve leta 1932 do leta 1939 je postajo vodil in zanjo skrbel prof. Verbič sam, potem pa je postajo prevzel učitelj in čebelar Janko Malešič. Med 2. svetovno vojno je delo na postaji zamrlo, učitelja Malešiča pa so nacisti izgnali v Srbijo. Takoj po vojni je prof. Verbič začel pripravljati vse potrebno za znovnično ožvitev postaje, tako da je postaja znova začela delovati leta 1947. Skrb zanjo je prevzelo ČD Kamnik, ki zanjo skrbi še dandanes. Kamniško čebelarsko društvo je leta 1968 ob pomoči številnih prostovoljcev in podpori okoliških društev na postaji postavilo lično brunarico, leto pozneje pa še nov čebelnjak s 36 AŽ-panji. Dela sta podprli tudi takratni občinska skupščina in Zveza čebelarskih društev za Slovenijo, les za posta-

vitev brunarice in čebelnjaka pa je prispevalo takratno Gozdno gospodarstvo Kamnik.

Za postajo še naprej skrbi ČD Kamnik, njegovi člani pa želimo, da bi še naprej delovala kot plemenilna postaja za matice kranjske sivke, tako kot je bilo to ob njeni ustanovitvi. S tem sledimo željam in daljnovidnim mislim prof. Verbiča, ki se je že predavnimi 80 leti zavedal pomembnosti rasne čistosti kranjske sivke.

Na plemenilni postaji zdaj potekajo vzreja in plemenitev matic kranjske sivke ter učne delavnice o vzreji matic, pripravljajo pa tudi dneve odprtih vrat. Za postajo skrbi priznani čebelarski mojster Milan Starovasnik, ki je hkrati tudi predavatelj in mentor mladim čebelarjem. Mogoč je tudi ogled plemenilne postaje. Letos postaja praznuje 80-letnico svojega delovanja, hkrati pa zaznamuje tudi spomin na pokojnega velečebelarja prof. Josipa Verbiča. Zato vabimo vse slovenske čebelarje, da obišejo Kamniško Bistrico, si ogledajo plemenilno postajo in naučijo planinskih lepot. ■

Razprava o biologiji čebelje družine

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

V četrtek, 12. aprila 2012, je v Mariboru potekala strokovna razprava o biologiji čebele in panjskem sistemu. V razpravi so sodelovali prof. dr. Janko Božič, univ. dipl. biol., g. Franc Prezelj, g. Janez Brvar, g. Zoran Zidarič in g. Stane Sajovec.

Prof. dr. Janko Božič je predstavil osnove biologije čebelje družine in vlogo feromonov, ki jih izloča matica, govoril pa je tudi o zalegi, pašnih čebelah in graditvi satja. Poudaril je, da morajo imeti panjske čebele ob paši vedno na razpolago dovolj prostora za odlaganje medicene. Sam čebelari v različnih panjskih sistemih, do posameznega panja ni opredeljen, zavzema pa se za ohranitev slovenskih čebelnjakov.

G. Brvar je poudaril pomembnost dobre prehranjenosti čebel v vsem letu, saj družine, ki so

slabo preskrbljene s hrano, ne morejo dobro izrabiti paš. Omenil je tudi lastnost matice kranjske čebele, da ob morebitnem pomanjkanju hrane omeji zaleganje. Kot je opozoril, mora matica ves čas imeti občutek, da ne bo ostala brez hrane. Ker je dandanes v naravi precej manj paše, kot je bilo nekoč, čebelam pomaga z dodajanjem hrane, kadar je to potrebno. Pomanjkanje cvetnega prahu nadomesti tako, da ga v obdobju obilja shrani, ob morebitnem pomanjkanju pa ga raztopi v medeni raztopini, ki je pregledana na spore hude gnilobe, in doda čebeljim družinam. V zimskih mesecih pripravlja tudi čaj iz zelišč, čeprav, kot smo ugotovili pozneje v razpravi, ni novjših znanstvenih dokazov, da bi to pripomoglo k boljši prezimitvi čebeljih družin.

G. Prezelj je s sliko roja prikazal, kako močan je nagon čebelje družine po graditvi satja. Roj je zgra-

* mag., svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

dil toliko satja, kot ga premore celoten AŽ-panj brez vstavljanja satnic. S tem je ovrgel navedbe nekaterih čebelarjev, da čebele satja niso sposobne obnoviti v treh letih. Omenil je problem omejenega prostora v AŽ-panju in poudaril, da je prostornino panja prilagajal že naš slavní čebelar Anton Janša. Tako v AŽ-kot v nakladnih panjih je na vrhuncu razvoja lahko na deset tisoče čebel. Če gledamo na čebelarjenje z ekonomskega vidika, potem moramo upoštevati, da je v AŽ-panju premalo prostora za med, še posebej, če upoštevamo tudi to, da v medišču premestimo nekaj satov iz plodišča. V nakladnih panjih lahko pridelamo občutno več medu, za to pa porabimo trikrat manj dela kot npr. v AŽ-panju. Ob tem pa je izrazil mnenje, naj čebelar, ki že daljši čas čebelari v enem panjskem sistemu, to počne še naprej, saj bo tako najuspešnejši. Prikazal je dobro prakso čebelarja g. Uroša Vidmarja iz okolice Bohinja. Ta namreč v obdobju, ko je v naravi dobra pelodna paša, sate s pelodom posuje s sladkorjem, jih zavije v vrečko, zavari in shrani za čas, ko v naravi primanjkuje pelodne paše. To je lahko eden izmed dobrih načinov reševanja problema pomanjkanja cvetnega prahu v naravi, na katerega v zadnjem času vse pogostejše opozarjamo.

G. Zidarič je zelo nazorno, celo s panjem, predstavil čebelarjenje v Kirarjevem panju. Ta panj je zelo pomemben zlasti na območju, na katerem čebelari sam, saj so tam zelo pogoste manine paše, zaradi katerih se med strjuje že v satju. Mediščno satje tega panja ima pločevinasto satno osnovo, tako da iz tega satja ni težko stočiti melecitoznega medu. Matica ga nikoli ne zaleže, ker ima mediščni sat pregloboke celice, zato točimo med vedno iz deviških satov. Mediščno satje pred zatiranjem varoj zelo preprosto vzamemo iz panja, saj je vstavljeno v posebne predale, ki jih iz panja odvajamo z eno potezo. Medišča so v panju samo v obdobju paš, vanj pa jih dodajamo po potrebi. V plodišču je satje na tople stavbo, njegovo velikost lahko prilagajamo razvojnim potrebam družine, saj panj nima matične rešetke. Satje iz plodišča pri točenju ostane nedotaknjeno. Posegi v celotno družino so redki, saj je na koncu panja gradilni sat, iz katerega lahko razberemo, kaj se dogaja v družini. Seveda pa tak panj zahteva zelo kakovostno matico. V Kirarjev panj matice nikoli ne vstavljamo v matičnici, temveč vanj vedno vstavljamo narejence. Ta panj zelo primeren tudi za prevažanje čebeljih družin.

G. Sajevec nam je prikazal svoje odlično znanje poznavanja čebelarke literature. Nanizal nam je ugotovitve Taranova, Avetisiana, ... Opredelil se je do številčnosti čebelje družine, prikazal merilne satnike za štetje čebel v posameznem panjskem sistemu. Verjetnost izrojitve čebelje družine, ki ima v

medišču samo šest satov, je 80-odstotna, pri tisti, ki jih ima 12, je izrojitve 50-odstotna, v družini, ki ima dve nakladi plodišča, pa 20-odstotna. Opozoril je tudi na ugotovitve prof. Riharja, da je kazalec kakovosti matice njena teža, ter na ugotovitve g. Šauperla, da mora čebelar v čebelarjenje v AŽ-panju vložiti zelo veliko dela, donosi medu pa so najmanjši.

V razpravi je bil govor o tem, kakšna je normalna moč čebelje družine, kdaj v Kirarjevem panju nastavimo mediščni predal, kako pripraviti čebele, da zgradijo satje v medišču, kako na čebele vplivajo insekticidi, pa tudi o tem, ali so zeliščni pripravki za čebele koristni.

Strinjali smo se, da je mogoče čebelariti v vseh panjskih sistemih, izbira posameznega pa je odvisna od ciljev vsakega posameznika. Z ekonomskega vidika se bolj splača čebelariti v panju z neomejeno prostornino, kljub temu pa je zelo velika tudi vloga ljubiteljskih čebelarjev, za katere ni pomembno, v kakšnem panjskem sistemu čebelarijo, so pa tako rekoč neprecenljivi za ohranjanje čebelarjenja v Sloveniji in za ohranjanje kranjske sivke. Vsak naj si izbere tisti panjski sistem, ki mu najbolj ustreza, pri tem pa naj upošteva biologijo čebelje družine. Vsak čebelar se mora prilagajati biologiji čebelje družine in ne panjskemu sistemu. Pri tem je še kako pomembno, da poskrbimo tudi za ustrezno prehranjenost čebelje družine v vsem letu, vendar pri tem ne smemo pozabiti na kakovosten in varen med in na možnost prehoda čebelje krme v med. Naš cilj naj bo tudi pridobivanje medu v deviških satih. ■

VZREJA MATIC AVGUST BUČAR

Ulica bratov Učakar 100
1000 Ljubljana

VZREJALIŠČE:

JANČE – DOLGO BRDO 2B

Tel.: 041/696 210

e-pošta: avgust.bucar@siol.net

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
Prevzem matic osebno ali po pošti.

Kakovost medu (I. del)

Milan Meglič, milan.meglic4m@gmail.com

Prvinska kakovost medu

Med proizvajajo čebele. Te žuželke nabirajo surovino v naravi, jo obogatijo in ji odvzamejo odvečno vodo. Ko je med zrel, ga po navadi pokrijejo z voščenim pokrovom. Med, ki ga proizvedejo čebele, je dokončen proizvod tako rekoč prvinske kakovosti. Med v satju je gotov proizvod, njegove kakovosti pa ne more izboljšati ne čebelar ne trgovec. Medu ni treba pasterizirati niti konzervirati, kljub temu pa njegovo trajanje dolgotrajno.

Kakšen je kakovosten in varen med?

Med mora biti zrel. Zrelost medu ugotavljamo na podlagi vsebnosti vode v njem ter na podlagi tega, kako dobro so ga čebele obdelale oziroma mu dodale njim lastne snovi. Med je zrel, če je vsebnost vode v njem majhna ter če vsebuje dovolj encimov (diastaza in invertaza) in prolina (aminokislina).

Med je naraven:

- če ga skrbno točimo in obdelujemo tako, da ga zaradi prevelike toplote ne poškodujemo (Posledici poškodb medu zaradi toplote sta zlasti zmanjšana vsebnost encima invertaza in povišana vrednost HMF, tj. hidroksimetil furfurala, ki v medu nastaja iz sladkorjev, na njegov nastanek pa vplivajo temperatura in kisline. Svež, ne segret med, ki izvira iz Srednje Evrope, vsebuje največ do 2 % HMF-a, navadno pa še manj. Prolin sicer ni občutljiv na toploto.);
- če ne vsebuje ostankov akaricidov oziroma če ti ne presegajo MRL (maksimalno dovoljene vsebnosti) in če ne vsebujejo ostankov sredstev za zaščito rastlin (Posledica napačne uporabe organskih kislin – mravljinčne, oksalne ali mlečne – so njihovi ostanki v medu, zato se spremeni tudi njihova naravna vsebnost v njem, tak med pa dobi tuj okus.);
- če nima tujega vonja in tujega okusa, to pa se lahko zgodi pri pretiranem dimljenju čebel.

Neponarejenost medu je zagotovljena, če medu med pridelavo in tudi pozneje vse do prodaje ni dodana ali odvzeta nobena snov, ki je sicer njegova naravna sestavina. Med najbolj ogroža predelana sladkorna raztopina, saj lahko zaide vanj. To se zgodi, če čebele dodano hrano, na primer predelano sladkorno raztopino, prenašajo z območja

gnezda na območje pridelave medu (iz plodišča v medišče), vendar lahko čebelar to prepreči. Če čebelar toči sate, v katerih sta med in predelana sladkorna raztopina, je tak med ponarejen oz. to sploh ni več med. Sum take ponarejenosti lahko postavimo, če analiziramo sladkorje v medu (vsebnost saharoze oziroma spekter sladkorjev v medu) in če ugotovimo nizko vsebnost encimov in prolina. Ponarejenost pa odkrivamo z določanjem izotopske sestave medu in z ugotavljanjem vsebnosti encimov, ki so medu tuji.

Vsebnost vode v medu

Vsebnost vode je merilo zrelosti medu, ki ga je mogoče izmeriti. Trditev, da je pokrit med zrel, včasih ne drži. Čeprav so ga čebele dobro obdelale, mu torej znižale vsebnost vode in ga obogatile s svojimi snovmi (predvsem z encimi) ter ga pokrile z voščenimi pokrovc, se lahko zgodi, da skozi pokrovce naknadno vdre vlaga in zaradi higroskopičnosti konča v medu. To se dogaja, kadar je vreme med pašo hladno in vlažno ali kadar se čebele čez noč umaknejo v plodišče, posledica tega pa je znižanje temperature in hkrati povečanje relativne vlažnosti v medišču. Ker se v takem primeru poveča vsebnost vode v medu, se ta lahko tudi pokvari. V praksi lahko čebelarji ta problem rešujejo tako, da med s previsoko vsebnostjo vode zmešajo z medom z nizko vsebnostjo vode. Idealno je, če med vsebuje manj kot 17,1 odstotka vode, saj v tem primeru ni nevarnosti, da bi se pokvaril.

Po predpisih EU naknadno sušenje medu ni dovoljeno, poleg tega pa se zaradi sušenja spremeni tudi aroma medu.

Dobra čebelarska praksa

V fazi proizvodnje medu, pa tudi pozneje v fazi točenja, obdelave, skladiščenja in polnjenja, prežijo na med različne nevarnosti, ki lahko občutno zmanjšajo njegovo kakovost. Za večino negativnih pojavov je odgovoren čebelar, saj jih lahko prepreči. Zato mora ta tveganja dobro poznati, sicer se lahko po nepotrebnem zmanjša prvinska kakovost medu.

V Sloveniji je na odnos proizvajalcev oz. čebelarjev na kakovost medu izjemno ugodno vplivala »Dobra čebelarska praksa«, ki je od leta 1999 naprej temelj kolektivne blagovne znamke (KBZ)

»Slovenski med kontrolirane kakovosti«. Sistem je bil leta 2009 tudi nadgrajen z zaščiteno geografsko označbo. Usmeritve dobre čebelarke prakse vplivajo tudi na stalno izboljševanje načina proizvodnje in obdelave medu, katerega cilj je čim bolj ohraniti prvinsko kakovost medu. Proces se je torej začel, končal pa se verjetno ne bo nikoli.

V fazi proizvodnje grozijo medu različne nevarnosti, ki jih mora čebelar obvladovati tako, da se te sploh ne pojavijo.

- Veliko tveganje za varnost medu in drugih čebeljih pridelkov je pridobivanje medu na območjih škropljenja kmetijskih kultur. Ker čebelar na to nima velikega vpliva, lahko čebelar pridelke zavaruje le tako, da čebele preprosto umakne s takega območja.
- Med je treba pridobivati samo v higienskem satju. V medišče ne sodi satje, ki ga je poškodovala voščena vešča, niti staro ali plesnivo satje, satje odmrlih družin in satje, ki je bilo izpostavljeno postopkom zatiranja različnih škodljivcev s kemičnimi sredstvi, ki v njem puščajo ostanke. Prav tako v medišče ne sodi satje s kislim (pokvarjenim) medom ali sladkorjem oziroma s predelanim sladkorjem.
- Ker je predelana sladkorna raztopina v čebeljem gnezdu blizu medu, mora čebelar poskrbeti, da ta ne zaide v med.
- Za zatiranje bolezni in škodljivcev (zlasti varoj) je dovoljeno uporabljati samo registrirana, tj. dovoljena sredstva, in to na predpisan način. Pri uporabi nekaterih kemičnih sredstev, na primer Perizina® (aktivna snov kumafos), je sicer dovoljena najvišja mejna vrednost (MRL) ostankov učinkovine tega sredstva, vendar bo na koncu porabnik odločal o tem, ali bo užival proizvod, v katerem so ostanki kemičnih sredstev.
- Za zaščito satja pred voščeno veščo je treba uporabljati taka sredstva, ki v vosku ne puščajo ostankov.
- Uporaba antibiotikov je v čebelarstvu prepovedana.
- Prav tako ni priporočljiva uporaba repelentov za pomirjanje čebel, saj ti pogosto vsebujejo kemična sredstva, ki lahko preidejo v med. Čebele zato pomirjamo z majhno količino dima, včasih zadostuje že rahla popršitev z vodo (temu se izogibajmo pri odvzemanju satov za točenje!).
- Zaradi starega, velikokrat zaleženega satja svetli medovi potemniijo. Med iz starega satja lahko prizvame tudi netipičen vonj in okus. Zato je med najbolje pridelovati v deviškem satju.
- Odvzem medu, ko ta še ni zrel, je tvegano početje. Tak med je redek in se hitreje pokvari – se skisa.

Preden čebelar odvzame med, naj se prepriča, da je ta zrel. Če še ni zrel, naj počaka, da med dozori. Naknadno sušenje medu, ki je običajna praksa v nekaterih neevropskih državah, po zakonodaji EU ni dovoljeno.

Foto: Milan Meglič

Kakovost medu in kupec porabnik

Kakovost pomeni določene lastnosti medu in tudi drugih čebeljih pridelkov. Za kupca je pomembno zaupanje v proizvajalca, njegovo strokovnost in skrbnost. Kupec medu želi naravni proizvod, brez ostankov in z majhno vsebnostjo vode. Ker pri nakupu odločajo tudi oči, mora proizvajalec ali prodajalec poskrbeti tudi za zunanji videz (vabljliva embalaža, prijetno okolje prodajnega mesta itd.).

Pravilnik o medu

Med je naravni proizvod čebel, kateremu ne smemo ničesar dodati in ničesar odvzeti. V medu ne sme biti ničesar, kar ni njegova naravna sestavina. Zato je vsak poseg čebelarja v procesu poznejše predelave/obdelave medu tveganje za kakovost medu.

Med v prometu mora izpolnjevati vsa merila, ki jih predpisujejo pravilniki. Nekatera kakovostna merila v teh pravilnikih pa so precej ohlapna, torej so zahteve po kakovosti nižje od prvinske kakovosti medu. Ohlapna so zato, ker je med predmet svetovne trgovine in ker v procesu obdelave, skladiščenja in transporta ni mogoče ohraniti nespremenjene kakovosti, pa tudi zato, da je na tej podlagi porabniku vendarle zagotovljena določena kakovost medu.

Krmljenje čebel

Posledica nestrokovnega krmljenja čebel je lahko zmanjšanje kakovosti medu v panju. Zato čebel ne krmimo:

- s pokvarjenim (skisanim) medom,
- z medom, ki ima previsok HMF (pregret med ali med iz sončnega topilnika), ker s tem zmanjšamo kakovost preostalega medu v panju, v skrajnem primeru pa tudi povzročimo, da med v panju ni več med,

- s pogačami, ki vsebujejo nadomestke cvetnega prahu, na primer kvas, saj se pozneje te kvasovke pojavijo v medu.
- zlasti tvegano je, če čebele spomladi ali med dvema pašama krmimo s sladkorjem iz sladkorne pese oz. sladkornega trsa ali s sirupom iz koruze. Dejstvo je, da različni sladkorji v medu izvirajo iz nektarja ali mane. Posledica dodajanja katerega koli sladkorja drugačnega izvora, ne glede na to, ali ga dodajamo neposredno ali posredno, je ponarejen med, tak med pa seveda ne sme v promet. V sili jih krmimo s sladkornimi pogačami. Ob uporabi sladkorno-medenih pogač obstaja tveganje prenosa povzročiteljev bolezni in prenosa cvetnega prahu iz tujega okolja (za ta namen sami naredimo pogače iz svojega medu ali iz medu, katerega kakovost je potrjena z analizo).

Kako preprečimo, da bi zimska hrana, če ta izvira iz dodanega sladkorja ali sirupa, pozneje prešla v med?

- Dovolj veliko plodišče matici omogoča, da v njem sprošča svoje sposobnosti. Idealno je, če je dovolj

veliko, da je v njem poleg zalege tudi zaloga medu in cvetnega prahu. Plodišče je lahko sestavljeno iz enega ali več oddelkov, odvisno od vrste panja.

- Ob razširitvi gnezda odstranimo odvečno hrano iz plodišča, če je to potrebno (jo shranimo za narajenje).
- Če nameravamo zaležene sate začasno premestiti v medišče, jih moramo označiti ter jih pred začetkom paše odstraniti (na takih satih je po navadi še venec hrane – najpogostejše predelane sladkorne raztopine, ki ne sme preiti v med!).
- Pred začetkom paše moramo temeljito pregledati medišče in odstraniti vse sate, v katerih so ostanki zimske hrane.
- K higieni prispeva uporaba matične rešetke, saj matici preprečuje dostop v prostor za pridobivanje medu (v zaleženem satju ostanejo srajčke in iztrebki zalege), manjša pa je tudi možnost mešanja predelane sladkorne raztopine z medom.

Najbolje je, da pred začetkom paše v medišče vstavimo popolnoma prazne, čim mlajše, po možnosti deviške sate. ■

Novice iz sveta

Franc Šivic, franc@silvaapis.si

Nemčija

Zaradi zimskih izgub in velikega povpraševanja Nemčija vsako leto iz južnih dežel Evrope, predvsem iz Italije, in celo z Nove Zelandije uvozi več deset tisoč paketnih čebel. Kupci lahko izbirajo med umetnimi roji s kranjskimi maticami ali z maticami buckfaške čebele. Vzrejni material za druge v Italijo pošiljajo iz Nemčije, za kranjske matice pa iz Avstrije. Eden izmed največjih trgovcev s paketnimi čebelami je čebelarji mojster Jürgen Binder, ki zimske mesece preživi v južni Italiji, kjer je našel svoje kooperante. Januarja začne družine stimulatивно krmiti, da matice čim več zalegajo, že aprila pa v Nemčijo pošljejo prve paketne čebele. Te so kar v ceneni košiki, ki jih po navadi uporabljamo v pisarnah za odpadni papir, torej iz kovinske mreže, saj ti zagotavljajo dobro prezračevanje med prevozom. Letošnja cena za 1,5 kg težak umetni roj je bila 7. aprila 118 EUR, 15. aprila 115 EUR in 22. aprila 110 EUR. Na vprašanje, ali so čebele iz južnih dežel prilagojene na hladnejše nemško podnebje, je čebelar Binder odgovoril, da je lastnost čebel genetsko vezana na matice. Po materini liniji je vzrejno gradivo za matice, ki so sicer vzrejne v južni Italiji, iz omenjenih dveh držav Srednje Evrope. Kot je zatrdil Binder, je na čebele prenesenih

večina lastnosti, ki jih ima v svojih genetskih zapisih matica, le v manjši meri pa tudi lastnosti troto, ki so italijanskega izvora. Matice se namreč z njimi prosto parijo v Italiji. Binder opozarja tudi na prednost paketnih čebel v primerjavi s pošiljanjem čebeljih družin v petsatnih panjičkih, kot je to navada v Sloveniji. Pri umetnih rojih je manjša možnost prenosa bolezni, hkrati pa ni nikakršnega tveganja zaradi morebitnih ostankov pesticidov v vosku. Poleg tega je paketne čebele mogoče na zelo preprost način naseliti v vsak panjski sistem ne glede na mero satnikov.

Očitno nemški kupci niso preveč izbirični glede čistosti uvoženih čebel, saj so te kar precej rumene, ker so križane z italijanskimi troti. Glede delovne vneme jim gotovo ni mogoče očitati ničesar, saj je znano, da so križanci prve generacije zaradi učinka luksuriranja produktivnejši kot čiste rase po materini in očetovi liniji. Vendar to velja samo za prvo generacijo. Morda bi morali tudi slovenski prodajalci čebel usvojiti tehniko narejanja zgodnjih umetnih rojev in jih ponuditi nemškemu tržišču. Naša prednost bi bila v tem, da jim ne bi prodajali nikakršnih križancev, temveč čisto avtohtono kranjsko sivko.

Vir: Binder, J., Kunstschwärme für die Saison 2012, Imkerei – Technik Magazin, zvezek 1, 2012, str. 11.

Poljska

V tej državi zdaj čebelarji 50.000 čebelarjev, ki imajo skupaj 1,200.000 čebeljih družin. Glede na to so povprečno na kvadratnem kilometru poljskega ozemlja štirje naseljeni panji, torej skoraj štirikrat manj kot v Sloveniji. Ljubiteljskih čebelarjev je 97 odstotkov. Takšnih z več kot 300 panji je komaj 0,1 %, ti pa pridelajo 2 % medu od skupne proizvodnje, ki obsega 33.000 ton. Cene v prodaji na veliko so za med oljne ogrščice 2,50 EUR za kilogram, za akacijev med 2,30 EUR, za lipov med 3,00 EUR, za gozdni med 4,50 EUR in za med jesenske rese 6,00 EUR. V prodaji na drobno pa stane kilogram cvetličnega medu 5,00 EUR, gozdnega 8,00 EUR in medu jesenske rese 10–11,00 EUR. Zimske izgube, ki so bile običajno od 5–10 %, so se v zadnjih letih povečale na približno 14 %.

Vir: Haefeker, W., Bericht von der Jahreshauptversammlung 2012 in Brüssel, Imkereitechnik Magazin, zvezek 1, 2012, str. 20.

Foto: Vlado Augustin

Čebelarjenje na Poljskem

ZDA

Tudi v Združenih državah Amerike ugotavljajo, da je zaradi vedno večjega števila antibiotikov, proti katerim so bakterije odporne, vse težavneje zdraviti različne rane. Antibiotik vankomicin je za zdaj še učinkovit, vendar je le vprašanje časa, kdaj bo odpovedal tudi ta. Zato je med znanstveniki vedno več zanimanja za raziskave antibiotičnih lastnosti nekaterih vrst ameriškega medu. Kot vemo, so takšne raziskave že pred leti prvi opravili na Novi Zelandiji (med manuke), pozneje pa tudi v nekaterih delih Afrike, v Severni Irski ter seveda v Sloveniji (Tosama). V zadnjem letu je skupina raziskovalcev v regionalnem medicinskem centru San Juan v Novi Mehiki izvedla poskuse in vitro (v laboratoriju) z lokalnimi vrstami medu. Kot so ugotovili, sta dve izmed njih pokazali celo večjo bakteriocidnost od medu manuke in tudi od antibiotika vankomicin. Šlo je za dve vrsti cvetličnega medu, ki so ju čebele nabirale junija in julija na skoraj izključno divjih rastlinah, odpornih proti suši. Še pomembneje pa je, da je bi ta med pridelan na ekološki način, brez uporabe kakršnih koli antibiotikov, akaricidov ali kakšnih drugih kemičnih posegov v čebelje družine. Zaradi dobrih rezultatov v laboratoriju bodo znanstveniki, med njimi so nekateri tudi čebelarji, nadaljevali klinične raziskave še na pacientih iz bližnjih klinik in tudi iz drugih okolij. Končni cilj njihovih naporov je najti najboljši med za medicinske namene, ki naj bi v prihodnje nadomestil uporabo antibiotikov za celjenje ran. ■

Vir: Rankin, R. S., in Rankin, H., Regional honey and CA – MRSA, American Bee Journal, april 2012, str. 293.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1930

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogličeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu

Brane Borštnik – Velike Lašče, brane.borstnik@gmail.com

Letošnja čebelarjska sezona je bila do pisanja tega prispevka zelo slaba. Žal so točili le v nekaterih krajih Slovenije in še to manj od povprečja. Vsaj delno je naš trud pri delu s čebelami povrnil samo cvetni prah, seveda pri tistih čebelarjih, ki ga redno smukajo. V upanju, da se bodo naša pričakovanja glede medenja vendarle uresničila, bom tudi tokratna opravila skušal prikazati po optimističnem scenariju. Čebelarji vemo, da nam tarnanje ne pomaga in da ob izgubi čebel ali izpadu medenja ne bomo dobili nobene pomoči, kot to velja za druge kmetijske panoge.

V vročih poletnih dneh moramo skrbno paziti na zaloge hrane v panjih. Veseli bomo vsakega medenja in še bolj točenja, a če bo to odpovedalo in se bo zaloga hrane zmanjšala na manj kot 7 kg, bo nujno krmljenje, saj bo v nasprotnem primeru avgusta premalo čebel, ki bi bile sposobne vzrediti dolgožive zimske čebele.

Krmljenje s plastenkami

Začetek julija je še čas za pripravo narejencev. Naj tokrat opišem kako naredimo novo družino s suhimi čebelami ne glede na to, ali čebelarimo v AŽ- ali nakladnih panjih. Iz ene ali več družin ometemo do tri kilograme čebel. Pred naselitvijo v panj, primeren njihovem številu, pri čebelah zatiramo varoje, na primer s pokapanjem z

ustrezno raztopino oksalne kisline. Panj, v katerega bomo naselili ometenca, opremimo z mladimi satnicami, dodamo mlado oprášeno matico v matičnici, najbolje brez čebel. Po naselitvi družino za 14 dni prepeljemo na novo oddaljeno stojišče in poskrbimo, da bo imela dovolj hrane za razvoj. Tako bomo imeli prihodnje leto močno in zdravo gospodarsko družino.

Kako naredimo rezervno družino v trietažnem panju? Najprej izpraznimo mediščno, to je tretjo

etažo.

Matično rešetko med drugo in tretjo etažo pokrijemo z leseno ali kovinsko ploščo. Iz spodnje družine vzamemo tri ali štiri sate s pokrito zalego skupaj s čebelami in jih damo v sredino tretje etaže. Če spodnja družina ni dovolj močna, lahko vzamemo sat ali dva iz druge družine. Pri tem moramo biti pozorni, da na odvzetih satih ni matice. Poleg pokrite zalege damo na vsako

stran sat s hrano in cvetnim prahom. Odpremo žrelo, da se stare pašne čebele vrnejo v svoj panj, ostanejo pa samo mlade čebele. Takoj ali naslednji dan narejeni družini dodamo že oprášeno matico v matičnici. Sate, ki so ostali iz tretje etaže, damo na izpraznjena mesta v spodnje plodišče ali v družine, iz katerih smo vzeli pokrito zalego. Narejeno družino moramo dražilno krmiti, da pospešimo njen razvoj. Spomladi lahko to družino preselimo v nov panj, ki ga za 14 dni odpeljemo na novo oddaljeno stojišče, tako da pozabijo na svoj prejšnji dom. Priporočam, da to družino spomladi združite s spodnjo družino, saj boste tako dobili zelo močno družino, ki bo sposobna prinesiti toliko prve medicne ali cvetnega prahu, da boste z veseljem pobrali presežek pridelka. Pri združevanju vzamemo en sat zalege skupaj z matico in ga damo v 5-satni panj. Tako bomo vedno imeli na voljo rezervno matico za dodajanje gospodarski družini, če se pojavi brezmatičnost ali če matica postane trotovka.

V vročih dneh čebel ne smemo pustiti brez čiste vode. Čebele namreč z vodo in s tresenjem s krili nadzirajo temperaturo v panju. Hlajenje nakladnih panjev z visoko mrežasto podnico je veliko lažje, dobrodošla pa je tudi namestitev panjev pod senco dreves. Če čebelar primanjkuje vode, se lahko zgodi, da prenehajo krmiti ličinke ali začnejo celo odstranjevati jajčeca. Kaj to pomeni za razvoj družine, ni treba razlagati.

Ena izmed možnosti omejevanja zalege pred zatiranjem varoj.

Čebele spremljevalke spustimo iz matičnice s pomočjo koščka ploščate matične rešetke.

Ometencu takoj dodamo mlado opraseno matico.

Pri rednih, a kratkotrajnih pregledih moramo biti pozorni na brezmatične družine, saj te hitro postanejo plen čebel roparic, te pa svoje ropanje lahko razširijo še na sosednjo ali šibkejšo, morda pred kratkim narejeno družino. Brezmatičnost lahko izkušen čebelar opazi že od zunaj, saj je družina brez matice nemirna, glasno šumi, nima delovne vneme in ne prinaša cvetnega prahu. Če na satju najdemo matične lončke, je najbolje, da taki družini takoj dodamo rezervno družino in jo s tem zagotovo rešimo pred izgubo.

Pozorni moramo biti tudi na napadenost naših čebel z varojami. V gospodarske družine vstavimo z vazelinom namazane kontrolne plošče, te pa morajo biti pokrite z mrežico, ki je vsaj 1,5 cm nad kontrolno ploščo. Če na njej najdemo pet ali več odpadlih varoj na dan ali če na čebelah opazimo varoje oziroma če opazimo mlade invalidne čebele, je skrajni čas za zatiranje varoj.

V ČD pripravite enoten načrt zatiranja, določite datume začetka in konca zatiranja ter pripravite načrt ob morebitnem pojavu reinvazije, saj je ta v zadnjih letih povzročila nemalo težav. Po končani paši je zatiranje varoj nujen, da ne rečem obvezen ukrep v našem čebelarstvu, če hočemo imeti zdrave dolgožive zimske čebele. Varoje zatiramo po navodilih veterinarjev, ki so v junjski številki Slovenskega čebelarja objavili načrt zatiranja varoj v tem letu. **Še enkrat vas opozarjam, na obveznost spremljanja odpada varoj in na to, da ob morebitnem odstopanju od želene učinkovitosti zatiranja o tem takoj obvestite veterinarja, pristojnega za vaše območje.** Le tako se bomo lahko uspešno spopadli s temi nadležnimi zajedavci in se izognili poznejšemu jadikovanju o neučinkovitosti zatiranja in izgubi čebeljih družin.

Naša poglobljena skrb v poznih poletnih mesecih je priprava ustreznih razmer za vzrejo zimske generacije čebel. To pomeni, da mora biti v panju vsaj nekaj medicine in obilo svežega cvetnega prahu. Če

bodo panji polni medu, ga bo treba čim prej iztočiti in matici omogočiti dovolj prostora za zaleganje.

Avgusta je še čas za menjavo starih matic z novimi. Sprejem matic je najuspešnejši v spomladanskem in jesenskem obdobju. Vemo, da matice intenzivno zalegajo prvo in drugo leto, zato poskrbimo za redno menjavo matic iz svoje domače vzreje ali jih kupimo pri vzrejevalcih. Matice lahko dodajamo na več načinov. Če novo matico dodamo takoj, ko odstranimo staro, je dobro, da po satih potresemo nekaj žličk prave kave. Drug način je, da teden dni pred načrtovano menjavo matice odstranimo staro matico in počakamo, da čebele potegnjejo zasilne matičnike. Te pred dodajanjem nove matice podremo. Pri tem opraviu moramo biti res temeljiti. Novo matico dodamo v dodajalni matičnici, iz katere pred dodajanjem odstranimo spremljevalne čebele. Obesimo jo na sat s polegajočo se zalego. Družino tudi krmimo.

V osrednji Sloveniji moramo krmljenje čebel za zimsko zalogo začeti že proti koncu avgusta, na Obali pa nekaj tednov pozneje. Za krmljenje imamo na voljo sladkorne sirupe, čeprav večina čebelarjev dopolnjuje zimsko zalogo s sladkorno raztopino. Sam pripravim sladkorno raztopino v razmerju 1 : 1. Sladkor raztopim v topli vodi in z mešanjem pospešim, da se res dobro stopi. Načinov krmljenja je pri nas skoraj toliko kot čebelarjev. Sam sem za krmljenje uporabljal tako klasične pitalnike na okencu kot koristaste nad matično rešetko, 5-litrskke plastične kanistre s cevko, poskusil pa sem tudi s krmljenjem zunaj panjev v veliki kadi. Pomembno je, da je v panju dovolj prostora za predelavo in skladiščenje hrane ter da ne zmanjka prostora za zaleganje. V nakladnih panjih krmim družine s pomočjo plastičnih pitalnikov, nameščenih na vrhu panjev, v AŽ-panjih pa s pomočjo plasten, nameščenih na posebnem podstavku, ki ga prislonim k odprtini spodnjega okenca. Podstavek je narejen iz 2,5 cm debele in 7 cm široke deščice z 1,5 cm visoko nosil-

no letvico, ki hkrati tudi zapira prostor pred čebelami. Na deščici izvrtam dve do tri luknjice s premerom 4 cm. Na pokrovčkih steklenic izvrtam šest do osem luknjic s premerom 1,5 mm. V vsak panj lahko vstavim po tri 1,5-litrške plastenke, to pa je zelo uporabno za oddaljena stojišča. V domačem čebelnjaku dam po dve plastenki. V 5-, 7- ali 9-satnih rezervnih družinah uporabljam majhne polilirske plastenke. Tak način krmljenja sicer zahteva manjšo predelavo zadnjega okenca, saj je treba odstraniti pitalnik in namestiti novo mrežico, a ves trud je poplačan že pri enkratnem krmljenju, tako s praktičnega kot s higienskega vidika, saj klasičnih lesenih pitalnikov

nikoli ne moremo tako dobro očistiti. Krmimo postopno. V AŽ-panjih dodamo najmanj 12 do 15 kg nove hrane, v nakladnih panjih do 5 kg več, ne glede na to, ali je v njih že zaloga. Če se bo brezpašno obdobje nadaljevalo, pa bo treba začeti krmljenje že v začetku julija in družine krmiti tako rekoč kar dva meseca.

Pri krmljenju posebno pozornost namenite družini, ki ne jemlje hrane. Ugotoviti je treba vzrok in seveda primerno ukrepati. Če je vzrok prešibka družina, jo takoj pridružimo močnejši družini. Izbiro matice pa v tem primeru prepustite čebelam.

Vsem želim lep dopust in naj končno zamedijo. ■

VETERINARSKI NASVETI

Julija in avgusta je treba največjo pozornost nameniti zaščiti zdravja čebel

Alenka Jurič*, alenka.juric@vf.uni-lj.si

V prvem polletju tega leta naravne razmere niso bile naklonjene uspešnemu čebelarjenju. Številne bolezni čebel, ki jih klinično lahko ugotovimo poleti ali pozneje, so posredno ali neposredno povezane z navzočnostjo varoj v družinah. Večina čebelarjev v Sloveniji se je letos srečala z zelo zahtevno nalogo, namreč, kako ob neugodnih naravnih danostih ter pomanjkanju kakovostnega cvetnega prahu in nektarja iz družin z različnimi apitehničnimi

V poletnih mesecih morajo čebele imeti stalno na voljo čisto pitno vodo.

ukrepi učinkovito odstraniti zadostno število varoj. Ker lahko družine zaradi varoze, ki je v prvi polovici leta največkrat še prikrita, v obdobju, ko se zaleganje zmanjšuje, hitro oslabiljo, posebej ob hkratnem pomanjkanju kakovostne hrane in vode, je treba julija natančno preveriti, kako so družine razvite in kolikšni sta zaloga hrane in razpoložljiva količina pitne vode, ter ugotoviti stopnjo napadenosti vseh čebeljih družin z varojami.

Učinkovito zatiranje varoj pri čebeljih družinah z zalego je za zdravje in preživetje čebel zelo pomembno, odvisno pa je od več dejavnikov, in sicer od:

Zdravstvenega stanja in kondicije družin

– Naravne danosti za razvoj družin oz. za naravno prekinitev razvoja varoj in graditev deviškega satja so bile v letošnjem deževnem spomladanskem obdobju slabe, zato je treba družine pred začetkom poletnega zdravljenja pregledati še pozorneje kot sicer. Šibke družine je treba združiti, po potrebi še pravi čas zamenjati ali dodati matico ter poskrbeti, da bodo imele čebele ves čas na voljo kakovostno hrano in pitno vodo.

Učinkovitosti zdravlila – Zdravilo za zatiranje varoj pri čebeljih družinah predpiše območni veterinar na podlagi zdravljenosti, ki so na voljo, in anamneze čebelarja, pri tem pa upošteva uradno veterinarsko doktrino. Zelo pomembno je, da čebelar pozna stanje v svojem čebelnjaku in da veterinarju posreduje potrebne podatke. Dobra evidenca o naravnem odpadu varoj, o napadenosti trotoviskih ali čebeljih ličink in odraslih čebel z varojami ter o uporabljenih zdravlilih in odpadu varoj pri zdravljenju v posameznem čebelarstvu je nujna, da zdravlila predpisujemo in uporabljamo preudarno, kajti le tako bomo ob zagotavljanju varnih čebeljih pridelkov dosegli kar največjo učinkovitost.

Pravočasnega zatiranja – Tudi najučinkovitejše zdravilo ne bo pomagalo, če so družine preveč napadene z varojami, še posebej ob hkratni okužbi z različnimi virusi, ki so navzoči v naših čebelnjakih (virus akutne paralize, virus deformiranih kril, virus meščkaste zalege in drugi virusi). Če želimo izboljšati zdravje čebel, je treba meriti nekatere dejavnike, ki vplivajo na njihovo zdravje. To, kar lahko naredimo,

* dr. vet. med., VF NVI, enota Celje

je, da merimo stopnjo napadenosti družin z varojami in pravočasno preprečimo varozo čebel.

Upoštevanja navodila za uporabo zdravila

– Med veterinarjem in čebelarjem mora vladati zaupanje. Veterinar, ki čebelarju izroči zdravilo, mu s tem zaupa, da ga bo uporabil po njegovem navodilu in nasvetu. Čebelar naj veterinarju vrača zaupanje tako, da upošteva njegovo navodilo za uporabo zdravila, ki ga je prejel skupaj z njim kot trajno prilogo dnevnika veterinarskih posegov, da upošteva termin in metodo zdravljenja, pa tudi predpisani odmerek zdravila, ki ga prilagodi velikosti in tipu panja ter moči družine. Ves čas zdravljenja naj preverja odpad varoj na testnih vložkih z zaščitno mrežo ter si v svoj dnevnik zdravljenja na prilogo 5, ki jo je prejel skupaj z zdravilom, zapisuje podatke o opravljenem zdravljenju in številu odpadnih zajedavcev.

Medsebojnega obveščanja – Če želimo dobro poskrbeti za ugodno zdravstveno stanje čebel in varne pridelke ter se izogniti neželenim vplivom uporabljenega zdravila na čebelarja in okolje, je pomembno, da uporabljamo učinkovita in varna zdravila. Čebelar naj zaupa območnemu veterinarju in naj ga obvešča o učinkovitosti zdravljenja. Pravočasno, to je še med uporabo zdravila, naj veterinarju zaupa svoj dvom o učinkovitosti sredstva ali sum o neželenih učinkih zdravljenja, kot so veliko vznemirjenje čebel, odmiranje zalege ali čebel, ter neželene vplive na čebelarja. Prav tako naj mu zaupa, če posumi, da so ugotovljeni ostanki zdravil v medu posledica zdravljenja.

Doslednosti pri izvajanju letnega programa zatiranja varoj – Zavedamo se, da so zdravila s timolom in mravljinčno kislino, s katerimi po načelih uporabe zdravil v ekoloških čebelarstvih zatiramo varoje pri čebeljih družinah z zalego v poletnem obdobju, ter druga sredstva, ki jih pri čebelah uporabljamo več let zapored, manj učinkovita. Zato je **nujno izvajati apitehnične ukrepe, določene v programu JSSČ, saj s tem med aktivno čebelarstvo sezono vse do začetka enotnega poletnega zatiranja**

vzdržujemo populacijo varoj v družinah na še dopustni ravni. Po končanem poletnem zatiranju pa je v družinah brez zalege nujno opraviti zimsko zdravljenje čebel.

Skrb za zdravje čebel je del nas! V čebelarstvu je mogoče meriti številne stvari, zato se lahko nadajamo, da bomo z večjim prizadevanjem in natančnim merjenjem dosegli zadovoljive rezultate.

Julija in avgusta so naloge čebelarja:

1. pregled čebeljih družin pred zdravljenjem;
2. ob sumu posebej nevarnih bolezni čebel (odmiranje zalege ali čebel, spremembe v telesni zgradbi ali gibanju) je treba o tem takoj obvestiti območnega veterinarja, potem pa sodelovati z veterinarjem pri zatiranju bolezni;
3. ustrezna oskrba družin s hrano in vodo;
4. preverjanje naravnega odpada varoj ter napadenosti trotovske zalege in odraslih čebel tri tedne zapored pred začetkom poletnega zatiranja varoj v mesecu juliju. Dopustna meja napadenosti družin z varojami je:
5. naravni odpad do tri varoje na dan,
6. do 7 % napadenost trotovske zalege (ena varoja na 15 trotovske ličinke),
7. do 1 % napadenost odraslih čebel (ena varoja na 100 čebel);
8. če je dopustna meja napadenosti družin z varojami presežena že pred začetkom poletnega zatiranja, je treba o tem takoj obvestiti veterinarja;
9. enotno zatiranje varoj na območjih po navodilu območnega veterinarja;
10. obveščanje območnega veterinarja o učinkovitosti zdravljenja in morebitnih neželenih vplivih zdravljenja med uporabo zdravila;
11. vodenje evidence o uporabi zdravila in odpadu varoj med poletnim zatiranjem;
12. ob prometu s čebelami si je treba pravočasno priskrbiti potrdilo VF NVI;
13. sodelovati z veterinarsko službo pri zatiranju bolezni čebel. ■

**DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKO OPREME,
MD OPREMA**

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313
tel.: 05 973 05 36
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

**Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne toplinike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.**

Registrirano
vzrejalšče čebeljih matic
MEDOKOŠT - Kozjansko

sprejema naročila za
čebelje matice kranjske sivke
iz odbranih matičarjev.

Matija Koštomaj
Paridol 15 • 3224 Dobje pri Planini
gsm: 051 325 369, 041 936 306
e-pošta: cebelarstvo.medokost@gmail.com

Razlogi za kumafos in proti njemu

Kumafos je eno izmed najučinkovitejših sredstev za zatiranje varoj, hkrati pa je to tudi zelo strupena snov. Poleg tega je tudi lipofilen, torej se rad topi v maščobah in zato seveda tudi v vosku. Posledica tega je, da zaide v med, izkopenec in glede na ugotovitve ob lanskim pomorih čebel tudi v osmukanec, zato je uporaba tega sredstva odsvetovana.

In kaj nam poleg kumafosa še ostane za zatiranje varoj? Na voljo imamo še nekaj drugih sredstev, vendar ta bodisi prav tako puščajo ostanke v vosku, bodisi so varoje nanje odporne, bodisi je njihova učinkovitost izjemno slaba, zato čebelarji zahtevajo kumafos.

Večina čebelarjev, ki se zaveda, da je poleg ohranitve čebel pomembno tudi, kakšne čebelje pridelke pridelujemo, se tem sredstvom seveda izogiba in uporablja bolj sonaravna sredstva, temu pa prilagodi tudi tehnologijo svojega čebelarjenja. Ti čebelarji v svoje delo vložijo več truda, saj se zavedajo, da je med zdrava, naravna, edinstvena hrana.

Na terenu sicer pogosto poslušamo očitke, kako smo lahko podprli uporabo sonaravnih sredstev, vendar ali ne bi podobnih očitkov poslušali tudi, če naši čebelji pridelki ne bi bili varna živila?

Ali je naš med varno živilo? **Za zdaj so ostanki sredstev v analiziranih vzorcih (razen v izjemnih primerih) nižji od mejnih vrednosti.** Ali moramo biti zaradi omenjenih ugotovitev zaskrbljeni, pa je odvisno od tega, kako reprezentativen vzorec imamo. Glede na rezultate iz tujine bi pričakovali slabše rezultate tudi pri nas. Ker imamo težave že s prehajanjem sladkorja v med, ni treba, da bi si jih nakopali še z ostanki, saj bi bili ostanki v medu veliko hujši problem, kot je predelana sladkorna raztopina v medu.

Ali so čebelarji pripravljeni uporabljati sonaravna sredstva, ali pa bi za ohranitev svojih čebeljih družin vstavili v panje tudi »najtršo« kemijo?

S propadanjem čebeljih družin se spopadajo čebelarji povsod po svetu, kljub temu pa so v večini evropskih držav opustili »trdo« kemijo, celo na Balkanu (simpozij Dalmatina v Splitu novembra 2011, Apiecotech v Beogradu februarja 2012), znanstveniki in tudi čebelarji opozarjajo na problem ostankov in na možnosti uporabe sonaravnih sredstev. Sonaravna sredstva uporabljajo v Italiji (oksalna kislina), Makedoniji (timovar), na Nizozemskem (oksalna kislina), v Nemčiji (kislina) ...

Kaj bomo torej uporabljali za zatiranje varoj v prihodnosti, če bomo sploh še imeli čebelje družine?

Seveda jih bomo imeli, saj uporaba sonaravnih sredstev po svetu potrjuje možnost preživetja

čebeljih družin, to pa potrjujejo tudi nekateri domači čebelarji, ki že več let uporabljajo samo sredstva na podlagi kislin in eteričnih olj. Morda čebelarjenje v takih razmerah pač ne bo za vsakogar, še posebej ne za tistega, ki vanj ne bo pripravljen vložiti nekaj več. Verjetno bo sicer propadlo še nekoliko večje število čebeljih družin, vendar ali ni bila pred nekaj več kot 30 leti občutno večja kot zdaj tudi uspešnost prezimitev. Ali ni bilo čebelarjenje pred nekaj leti veliko lažje tudi iz drugih razlogov? Paše so bile bogatejše, čebelarji so poročali o višjih donosih, čebel ni bilo treba toliko krmiti ..., zdaj pa smo se na te spremembe že navadili, kajne? Torej se bomo sprijaznili tudi z uporabo sonaravnih sredstev.

Čebelarji pogosto udrihamo po kmetih in obsojamo njihovo uporabo pesticidov, sami pa smo povsem enaki: za vsak primer raje damo 1 g kemičnega sredstva več, da bo bolj držalo. Kdo nam daje pravico, da onesnažujemo naše okolje in da ne pomislimo na naše zanamce?

Ostanki zdravil v medu so večji problem kot ostanki sladkorne raztopine v medu. Oboje pa je – PROBLEM.

S pojavom slabe prezimitev čebeljih družin se ukvarjajo tudi čebelarji drugod po Evropi. Kot se je izkazalo, je bila prezimitev letos slabša tudi na tistih območjih, na katerih že nekaj let ne uporabljajo sintetičnih sredstev (Švica, Avstrija), kljub temu pa niti ne pomislijo, da bi naredili korak nazaj in spet začeli uporabljati kemijo. Točno to bi namreč naredili pri nas, če bi znova začeli množično uporabljati sintetične akaricide.

Ali smo slovenski čebelarji res tako neuki in nezmožni za učenje, da ne bomo zmogli uporabe sonaravnih sredstev? Ali smo res takšni goljufi, da bomo hodili na sejme po državah, v katerih je uporaba teh sredstev še dovoljena, in jih nosili k nam? Ali res ne znamo preiti na naravnejši način čebelarjenja? Ali se še ne zavedamo dejstva, da je porabnik kralj, da ga je treba varovati, spoštovati in tudi razvajati, kot je v uvodniku v 5. številki Slovenskega čebelarja zapisal nekdanji minister za kmetijstvo mag. Dejan Židan.

Glede na vprašanje čebelarjev na terenu me skrbi uporaba sonaravnih sredstev, vendar se moramo zavedati, da je porabnik kralj. Odločitev o uporabi sonaravnih sredstev bi morala biti skupna, to bi moralo biti stališče MKO, VURS, NVI in – kar je najpomembnejše – čebelarjev. Pri tem bi morali pretehtati vse vidike in sprejeti odločitev, ki bi jo podprli

vsi, čeprav glede na izkušnje take odločitve verjetno ni. Po mojem mnenju država tudi zaradi vedenja, da čebelarji v AŽ-sistemu čebelarjenja zaradi metode prevešanja ne upoštevajo navodil proizvajalca, ne bi smela financirati kumafosa, temveč bi morala – tudi finančno – podpirati čebelarje, ki se trudijo in z uporabo sonaravnih sredstev v svoje delo vložijo nekaj več. Čebelar, ki se nikakor noče odpovedati

sintetičnim sredstvom, naj jih tudi plača sam, pri tem pa se seveda mora zavedati vseh posledic.

Na koncu pa še poglobljeno vprašanje, na kate-rega naj si odgovori vsak sam: Kaj je za čebelarstvo hujše: večje zimsko odmrtnje čebeljih družin ali pojav nedovoljene vrednosti ostankov kumafosa samo v eni seriji medu?

mag. Andreja Kandolf Borovšak

Treba bo še kaj reči o kranjski čebeli

V 5. številki Slovenskega čebelarja je dr. Peter Kozmus poročal o simpoziju o kranjski čebeli, ki je v okviru ApiSlovenije 16. marca letos potekal v Celju. Tega pomembnega dogodka so se udeležili tudi strokovnjaki iz tujine, zlasti iz sosednjih držav, in poročali o razmerah v svojih okoljih. Slovenski strokovnjaki so poudarili željo, da bi kranjsko čebelo ohranili na celotnem območju njene razširjenosti.

Opozoriti želim na prispevke hrvaških in srbskih strokovnjakov, ki so poudarjali, da je treba med čebelarji krepiti zavest o pomembnosti ohranitve lokalnih razlikov čebel in da so čebelje populacije razdeljene na posamezne tipe na podlagi morfoloških razlik. Torej, poudarjena je bila pomembnost ohranjanja kranjske čebele na ravni ekotipov.

Za Slovenijo strokovnjaki ugotavljajo, da je še poseljena s kranjsko čebelo. V našem glasilu pa smo lahko brali tudi opozorila, da so, če sodimo po zunanjih znakih, čebele ponekod precej križane s čebelami, ki ne sodijo h kranjskim. Te ugotovitve doljujejo bežen sklep, da so torej v nekaterih delih

Slovenije čebele bolj kranjske kot drugod – in to moramo izkoristiti, dokler še lahko. Poudaril bi rad, da nas ne sme uspraviti ugotovitev, da še imamo kranjsko čebelo, temveč je treba napeti vse sile za njeno ohranitev. Pot ohranjanja je bila načrtovana tudi v Celju.

Simpozij je bil pomemben dogodek, treba pa je narediti korak naprej in na podlagi ustreznih sklepov načrtovati pot za naprej. Organizirati bi bilo treba posvet, nekakšen Celje po Celju, na katerem bi načrtali tudi strategijo ohranjanja naše avtohtone podvrste medonosne čebele – kranjske čebele.

V pripravi je nacionalni program ohranjanja kranjske čebele, pravi temelj zanj pa je simpozij oziroma njegove ugotovitve. Pomemben bo zlasti izvedbeni del programa, ki ga je treba nemudoma začeti uresničevati na temelju ohranjanja ekotipov. To bo mogoče uresničiti predvsem z ohranjanjem rasno najčistejših lokalnih populacij na določenih območjih ter s kontroliranim prometom čebeljih družin in matic znotraj države. *Janez Gregori*

Vzrejamo kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Pri nakupu več kot 10 matic vam priznamo 10 % popust.

Čebelarstvo KAPUN Vaneča 70 a, 9201 Puconci
Tel.: 031 703 603
e-pošta: stanko.kapun@gov.si

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE
Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980
Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

Borko; Laško 110 let

Borko; 10 let ČZS

Nov Čebelarški center v Lescah

Novi Čebelarški center v Lescah je velika pridobitev tako za gorenjske kot tudi za vse slovenske čebelarje. Prepričan sem, da bo center nov kamenček v mozaiku nadaljnjega razvoja slovenskega čebelarstva. V svojem imenu in v imenu ČZS naj ob tej pridobitvi čestitam Občini Radovljica in ČD Radovljica, ki sta po večini financirala graditev, seveda ob izdatni pomoči sredstev iz evropskih strukturnih skladov. Še posebej je treba poudariti, da gre za regijski projekt, ki so ga podprle gorenjske občine in tudi ČZ Gorenjske. Verjamem, da bodo dejavnosti tega centra prispevale k razvoju in napredku čebelarstva, prav tako pa tudi, da bomo čebelarji izrabili vse možnosti, ki nam jih bo ponujal novi center.

Boštjan NOČ, predsednik ČZS

Foto: Marjan Resman

Čebele za gojence VDC Črnomelj

V Varstveno-delovnem centru Črnomelj so konec aprila pripravili dan odprtih vrat in se med drugim veselili tudi novega čebelnjaka. Gojenci tega centra so prav za ta dan med drugim pripravili premiero gledališke igre »Od kod si, kruhek«. Po ogledu igre so kulturni program pripravili tudi na vrtu bivalne enote, kjer so izročili namenu čebelnjak. Zamisel o postavitvi čebelnjaka je dala ČZ Bele krajine, postavili pa so ga člani ČD Črnomelj ob pomoči vseh treh belokranjskih občin in donatorjev. Pomembnost čebel in delo društva je navzočim predstavil predsednik ČD Črnomelj Dušan Milinkovič. Skupaj so ob čebelnjaku zasadili tudi lipo.

Kot je povedal član NO ČZS Andrej Sever, je to prva postavitve čebelnjaka pri katerem od varstveno-delovnih centrov pri nas. Gojenci VDC-ja so se razveselili tako čebelnjaka kot tudi vseh drugih daril

Foto: Vlado Auguštin

– od posode za med do zaščitne opreme, da jih čebele ne bi opikale, je še povedal Sever.

Vlado Auguštin

Prijateljsko srečanje avstrijskih in slovenskih čebelarjev na Lanšprežu

Konec aprila smo se na Lanšprežu, zibelki in ponosu dolenjskega čebelarstva, zbrali dolenjski in koroški čebelarji, da bi še okrepili mlado prijateljstvo. V okviru kratkega kulturnega programa je bilo izrečenih kar nekaj pozdravov in prijaznih nagovorov, katerih rdeče niti so bile besede *spoštovanje, čebelarstvo, sodelovanje, prijateljstvo*. Poleg pozdravnih nagovorov domačinov, predsednika RČZPPG g. Antona Koželja, župana domače občine Mirna g. Dušana Skerbiša, podžupanje sosednje trebanjske občine ge. Nade Pepelnak, di-

rektorja Kmetijske zadruga Trebnje g. Ludvika Jermana, podpredsednika ČZS g. Marka Alaufa in predstavnice Grma Novo mesto – Centra biotehnike in turizma smo zbrani še posebej prisluhnili besedam nasmejanih koroških čebelarjev. Nagovorili so nas predstavnik Okrajne čebelarске zveze Velikovec g. Valentin Blantar, mentor avstrijsko-slovenskega sodelovanja g. Hanzl Rifel, ki je sicer član ČD Prevalje, predsednik ČD Prevalje g. Rudi Vogel, predsednik ČD Železna Kapla g. Mirko Cuderman in župan Železne Kaple g. Erich Rudolf.

Prijateljsko srečanje čebelarjev RČZPPG in čebelarjev z avstrijske Koroške ter sočasno praznovanje 291. obletnice rojstva našega zgleda Petra Pavla Glavarja je bilo namenjeno predvsem druženju, zato smo se v nadaljevanju veselili ob dobri pogostitvi in prijetnem pogovoru. Koroški kolegi so potrdili opis utripa dolenske narave in dolenskega ljudstva, kot ga je pred davnimi časi zapisal njihov rojak Prežihov Voranc v delu *Od Mokronoga do Pijane gore* »... to je dežela mehke romantike z nešteti cerkvami in gradovi, z vinskimi goricami in zidanicami, z grički in dolinami, koder živi dobro ljudstvo lahko, brezskrbno življenje, pije cviček in prepeva, hodi po božjih poteh in lovi polhe. Neka dežela poezije, katero lahko zavidamo drugi Zemljani!« Pred vrnitvijo na svoje domove so si gostje ogledali še

Foto: Fototrvnik

čebelarstvo zbirko na domu našega predsednika g. Koželja.

Helena Jurše Rogelj

Medovite rastline v Čebelarskem muzeju

Čebelarski muzej v Radovljici je lani postavil več predstavitev naravoslovne fotografije. Tema letošnje razstave, ki smo jo odprli maja in bo na ogled do konca oktobra, so medovite rastline. Na izbiro teme nas je napotila misel Antona Janše, ki je zapisal, da je »paša prvi in najpotrebnejši pogoj čebelarstva«. Avtor Janez Gregori je fotografijam dodal legende (slovenska in latinska imena rastlin, čas cvetenja, podatke o rastiščih) in besedilo. To je ponatisnjeno tudi v zgibanki, ki je izšla ob razstavi. V besedilu je pojasnil opraševanje rastlin in opozoril na pomembnost čebel za opraševanje. »Razstava nudi le bežen pogled v raznovrstnost rastlin, ki dajejo

čebeljo pašo,« pravi avtor Janez Gregori. »Predstavljamo nekatere vsem poznane, saj dajejo čebelam toliko medicine, da nabrani med imenujemo kar po njih: kostanjev, akacijev, ogrščičin, ajdov itd. Opozoriti želimo na rastlinske vrste, ki jih ob svojih sprehodih v naravo pogosto spregledamo in niti ne pomislimo, da tudi te dajejo 'kruh' čebelam ...«

Ida Gnilšak

Foto: Janez Gregori

23. dnevi medu

Vabimo vas na tradicionalne **23. dneve medu**, ki bodo od 9. do 12. avgusta 2012 v Polhovem Gradcu. V teh dneh si boste lahko od 10. do 18. ure v Polhograjski graščini ogledali razstavo z naslovom *Medene pravljice*. Poleg razstave bomo pripravili tudi predavanja o ekološkem čebelarjenju in uporabi

čebeljih pridelkov. Pridružili pa se nam boste lahko tudi pri branju pravljič. Več informacij o prireditvi in programu dobite v Hiši medu Božnar, tel.: 01/364 00 20, e-pošta: info@boznar.si in na spletni strani www.boznar.si.

Amalija Božnar

9. festival medu v Šmohorju

V Šmohorju na jugovzhodu avstrijske Koroške bo 11. in 12. avgusta znova potekala največja avstrijska prireditve o medu, čebelah in izdelkih iz čebeljih pridelkov. Festival medu, ki sodi med vrhunske kulinarčne prireditve na avstrijskem Koroškem, vsako leto obišče na tisoče obiskovalcev z območja regije Alpe-Jadran. Festival medu gostov ne razvaja samo s kulinarčnimi dobrotami, saj je to predvsem praznovanje, na katerem je mogoče veliko doživeti: točenje

medu v živo, točenje medu iz soda, božanje troto, ocenjevanje teže čebel. Na festivalu, ki ga že leta prizadevno pripravlja ČD Šmohor, se predstavlja več kot 50 razstavljalcev čebelarske opreme, ki v okviru festivala pripravijo tudi posebne ponudbe. Za skupine čebelarjev je festival gotovo ogleda vreden izlet, saj organizatorji pripravljajo zanimiv spremljalni program. Več informacij: www.honigfest.at in arno_imker@yahoo.de.

Senzorično ocenjevanje medu v Cerkljah 2012

Čebelarско društvo Cerklje organizira tradicionalno senzorično ocenjevanje slovenskega medu. Ocenjevanje bo potekalo po veljavnem Pravilniku o senzoričnem ocenjevanju medu ČZS. Vzorce bomo sprejemali **18. 8. 2012, od 9. do 12. ure**, v mali sejni dvorani Občine Cerklje (2. nad-

stopje). Ocenjevanje bo potekalo v **četrtek, 30. 8. 2012**. Sklepna prireditve bo septembra. Kotizacija za vzorec je 15,00 EUR. Več informacij lahko dobite pri g. Franciju Strupiju na tel.: 031/663 001.

ČD Cerklje na Gorenjskem

6. državno ocenjevanje medu Novo mesto 2012

ČD Novo mesto vas 18. 8. 2012 vabi na 6. državno ocenjevanje medu. Vzorce lahko odda vsak/-a čebelar/-ka v skladu s Pravilnikom o ocenjevanju medu. Vzorce bomo sprejemali od 10. do 12. 8. 2012, osebno ali po pošti na naslovu: Tine Košmerl, Petelinjek 33, Novo mesto (tel. 07/334 41

91 ali 051/344 512). Vzorcem priložite še fotokopijo položnice o plačani pristojbini. Pristojbina za vsak vzorec je 15 EUR. Najbolje ocenjeni medovi bodo prejeli bogate praktične nagrade. Podrobne informacije so objavljene na spletni strani ČD Novo mesto: <http://cebelarjinm.com>. ČD Novo mesto

OBVESTILA ČZS

Po javni razpravi o tehnični pomoči čebelarjem

V četrtek, 19. aprila 2012, je na sedežu ČZS potekala javna razprava o Uredbi o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2011–2013. Ta zajema ukrepe, kot so Tehnična pomoč čebelarjem, Nadzor nad varozo, Kakovost medu in Obnova čebeljega fonda. Razprava se je osredotočila predvsem v ukrep Tehnična pomoč čebelarjem, ki obsega tudi podukrepa Sofinanciranje nakupa čebelarške opreme in Pomoč čebelarjem začetnikom.

V razpravi sta sodelovala ga. Lidija Lipič Berlec z Ministrstva za kmetijstvo in okolje (MKO) in dr. Franc Potočnik iz Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP). V uvodu je ga. Lipič Berlec predstavila pravno podlago za izvajanje nekaterih ukrepov v določenem programskem obdobju. Gre za Uredbo Sveta (ES), št. 1234/2007. Po njenih besedah gre za tri leta trajajoče programske obdobje, ki v nacionalnem programu podpira omenjene štiri ukrepe. Podlaga za objavo javnega razpisa je nacionalna Uredba o izvajanju programov ukrepov na področju čebelarstva v obdobju treh let, vendar mora Nacionalni program ukrepov na področju čebelarstva še pred tem potrditi tudi EU.

Pri ukrepu Tehnična pomoč čebelarjem je bilo mogoče izbrati med zaprtim in odprtim javnim razpisom. Odprti postopek je letos potekal že peto leto zapored, in to po sistemu »kdor prvi pride, prvi melje«. Ko seštevek zneskov posameznih vlog, prispelih na javni razpis, preseže znesek, ki je na voljo, MKO zapre javni razpis. Zaprti postopek je veliko

bolj zapleten, saj morajo biti merila znana že vnaprej. Za lažje razumevanje naj pojasnim način poteka zaprtega postopka: MKO objavi razpis in določi rok za oddajo vlog (npr. mesec dni). Potem vloge, ki prispejo do določenega datuma, odprejo vse hkrati. Pred tem morajo biti znana točna merila za oceno vlog, ki so točkovana, nato pa vloge razvrstijo po točkah. Vloge, ki so prejele najvišje število točk, so nato financirane v skladu z razpisnimi pogoji. Priprava takšnega razpisa je zelo zahtevna, predvsem pa je veliko zahtevnejša priprava vlog.

Dr. Potočnik je povedal, da upravne postopke vodi ARSKTRP. Da bi čebelarji razumeli, zakaj so bile v razpisu omejitve glede najnižjega uveljavljanja zahtevkov, je povedal, da je bila v preteklosti najnižja izplačana pomoč pri tržnih intervencijah 14 EUR, sam upravni postopek pa po njihovih izračunih stane 1400 EUR. Kot je dejal, so pogoji pri ukrepu Tehnična pomoč čebelarjem zdaj veliko boljši, kot so bili v preteklosti. **Letos so samo v dveh dneh prejeli 301 vlogo** (238 vlog za sofinanciranje nakupa čebelarške opreme in 63 vlog za pomoč čebelarjem začetnikom), sredstev, namenjenih za ta ukrepu pa je bilo v povprečju na voljo za 105 vlog. **Če bi bile odobrene vse vloge, bi za to porabili 418.003 EUR, razdeljenih pa bo 173.640 EUR.** Dodal je še pojasnilo glede zaprtega postopka javnega razpisa. Po njegovem mnenju bi, če bi bil javni razpis odprt mesec dni, prispelo približno 3000 vlog, te pa bi bilo potem treba še ročno obdelati. Postopek bi po njegovi oceni trajal leto dni in bi bil tudi zelo

drag. Dr. Potočnik je pojasnil, da so se čebelarji še pred objavo javnega razpisa zanj zelo zanimali in so se nanj tudi pripravljali. Zdaj potekajo še kontrole na terenu samem. Čebelarji bodo odločbe prejeli maja, tistim, katerih vloge so bile potrjene, pa bodo denar izplačali 28. maja 2012.

Po uvodnih predstavitev se je nadaljevala razprava razmeroma številnih čebelarjev. G. Pušnik je imel pomisleke glede obveščanja o javnem razpisu, češ da so kandidirali le tisti, ki so bili izjemno dobro informirani in ki so bili »v bližini«. Sredstev je bilo odločno premalo, zato je predlagal, da bi sredstva, namenjena ukrepu Nadzor nad varozo, prerazporedili v ukrep Tehnična pomoč čebelarjem. Za ukrep Nadzor nad varozo bi moralo biti namenjenih manj sredstev, saj bi se morali usmeriti predvsem v apitehnične ukrepe, ne pa v kemijo (kumafos). Povedal je, da sam nasprotuje zaprtemu sistemu, saj v tem primeru nekateri čebelarji sploh ne bodo prejeli sredstev, nekateri pa bodo prejeli zelo nizke zneske. Po njegovem mnenju bi bilo treba sistem poenostaviti in morda razmisliti tudi o novih razredih gele delitve sredstev na panj. G. Pušnik je predlagal, da bi tisti, ki čebelarijo z največ 40 panji, prejeli po 10 EUR/panj, tisti, ki čebelarijo z več kot 40 panji, pa naj bi kandidirali na sredstva iz drugih javnih razpisov. Sredstva naj dobijo vsi z izjemo tistih, ki so v zadnjih letih že prejeli finančno pomoč za ta namen, saj bi bil to po njegovem mnenju pravičen sistem. Povedal je, da se bo v EU pozanimal, ali čebelarji lahko dobijo »denar na roko«.

Ga. Lipič Berlec je pojasnila, da Uradni list vedno izhaja ob petkih, zato je razpis vedno objavljen na ta dan. Kljub temu bi lahko upoštevali predlog, da bi vloge za ukrep Tehnična pomoč lahko začeli oddajati s ponedeljkom. G. Noč je predstavil vloge, ki jih je na podlagi tega ukrepa v obdobju od leta 2008–2011 ARSKTRP odobrila po regijah. Predstavil je tudi prejšnje načine in termine obveščanja čebelarjev o ukrepu in javnem razpisu. Glede prejema »denarja na roko« je povedal, da čebelar denarja ne more prejeti na ta način, saj bi bila to gospodarska pomoč. Dr. Potočnik je poudaril, da gre pri vseh štirih ukrepih za intervencijo na trgu EU. Pri tem pa opreme ni mogoče standardizirati niti ni mogoče čebelarjem prepovedati nakupa v tujini. Ob tem je vse čebelarje pozval, naj razmišljajo o programu za prihodnje programsko obdobje (predvidoma od leta 2014–2016) in naj postavijo merila, ki bi zadostila tudi morebitni uvedbi zaprtega postopka javnega razpisa.

G. Brvar je razmišljal o smiselnosti 80-odstotnega sofinanciranja opreme ter v zvezi s tem predlagal, da sofinanciranje nakupa čebelarške opreme ne bi smelo biti več kot 30-odstotno. Poleg tega je predlagal, da bi vloge, ki so izpadle iz enega javnega razpisa, upoštevali pri naslednjem razpisu. Prav tako je

menil, da sredstvo za zatiranje varoj ne bi smelo biti opravičljiv strošek. Podobno sta razmišljala tudi g. Smodiš in g. Škrli, saj sta predlagala, da bi odstotek sofinanciranja v prihodnje z 80 odstotkov znižali na 50 odstotkov. Dr. Potočnik je pojasnil, da je bil pred časom postavljen sistem nižjega deleža sofinanciranja, vendar je bilo porabljenih le 60–70 odstotkov sredstev. Tudi g. Noč je pojasnil, da je bil sistem določen na podlagi leta, v katerem niso bila porabljena vsa sredstva. Po njegovih besedah je bil seznam opreme predstavljen tudi čebelarjem in ti so ga na začetku sami tudi dopolnjevali.

Čebelar z območja Pomurja je predlagal, da bi bili v prihodnjem triletnem programskem obdobju upoštevani in uveljavljeni vsi računi, izdani v tem obdobju. Kot je pojasnil dr. Potočnik, je v uredbi Evropske komisije zapisano, da je obdobje upravičenosti do stroškov tržno leto. O tem, ali je mogoče upoštevati račune za nazaj, so povprašali Evropsko komisijo, ta pa jim je nedvoumno odgovorila, da to ni mogoče. Kot je dodala ga. Lipič Berlec, so javni razpis prav zato objavili že januarja, da bi imeli čebelarji čas, da od 16. oktobra do objave javnega razpisa kupijo potrebno opremo. G. Alauf je povedal, da so odzivi čebelarjev povsem jasni. Pri teh javnih razpisih gre za evropska sredstva, zato je sistem precej krut, treba pa je spremljati tudi vse informacije, ki so na voljo in ki so bile posredovane tudi čebelarjem. Izrazil pa je odločno nasprotovanje zaprtemu javnemu razpisu, ker so merila zanj zelo zahtevna, zato se utegne zgoditi, da bodo sredstva prejeli le sposobnejši čebelarji.

G. Škrlija je zanimalo, kako jim je tako hitro uspelo obdelati 301 vlogo, da je bilo zaprtje javnega razpisa objavljeno že v ponedeljek. Kot je pojasnil dr. Potočnik, sta bila JSSČ in on sam na voljo za informacije tako v petek kot tudi v soboto. Vloge, ki so na ARSKTRP prispale v ponedeljek, je odprl in si zapisoval zahtevane zneske. Ko so ti dosegli določeno višino sredstev, je o tem obvestil MKO. Po njegovem mnenju bi bilo vlog toliko več, kolikor dalj bi bil javni razpis odprt, s tem pa bilo več tudi razočaranih prosilcev. Ob tem je bilo predlagano, da bi se nabor opreme razširil tudi za sofinanciranje tovornjakov za prevoz čebeljih družin. Ga. Lipič Berlec je na to odgovorila, da so sredstva za ta namen na voljo v okviru Programa razvoja podeželja (nadalje PRP), dozodajšnja praksa pa je pokazala, da sta vlogi na tovrstne razpise oddala povprečno po dva čebelarja. Glede na to se večji čebelarji lahko preusmerijo tudi v pridobivanje sredstev iz razpisov PRP.

G. Tomec je predlagal, naj čebelarji svojo pozornost namenijo pripravi programa ukrepov na področju čebelarstva za prihodnje programsko obdobje, to je od leta 2014–2016. Predlagal je

povečanje sredstev za ukrep Tehnična pomoč čebelarjem in hkrati znižanje deleža sofinanciranja tega ukrepa. Vprašal je tudi, ali je v resnici potrebno sofinanciranje nakupa zdravil, ter predlagal, naj skušajo gospodarsko usmerjeni čebelarji pridobiti sredstva iz PRP.

Ob koncu razprave je predstavnica MKO izrazila resno zaskrbljenost glede podpore čebelarjev operativnemu programu zatiranja varoj, saj je bil ta očitno zelo slabo sprejet. Povedala je, da bo o tem

obvestila tudi nadrejene na MKO, saj je v tem obdobju odprt javni razpis za dobavo sredstev za zatiranje varoj. Če čebelarji tega ukrepa ne podpirajo, potem bi ga bilo bolje izločiti iz programa. G. Noč je opozoril, da je ključni problem pri tem ukrepu cena registriranih sredstev za zatiranje varoj. Po njegovih besedah lahko veterinarji na Češkem za ta namen predlagajo tudi neregistrirana sredstva. Na koncu je g. Pušnik predlagal, naj ne bi spreminjali ničesar,

Predstavitev članov UO ČZS

Helena Jurše Rogelj – ČD Trebnje

Sem članica ČD Trebnje in sem čebelarka začetnica, sicer pa opravljam poklic ravnateljice. Čebelarim pod mentorstvom g. Antona Koželja in Marka Hrastelja. V čebelarstvu me najbolj zanima področje izobraževanja, zato sem tudi članica komisije UO ČZS za izobraževanje. Kot članica UO ČZS želim povečati delež čebelarskih vsebin v kurikulumih osnovnih, srednjih in visokih šol. Sodelovati želim pri posodabljanju čebelarskega izobraževanja, pri mednarodnem čebelarskem tekmovanju, ki bo predvidoma leta 2014 potekalo v Sloveniji, ter pri vrednotenju kulturne dediščine čebelarstva. Prizadevala si bom tudi za boljše poznavanje botanike in medovitih rastlin v splošni javnosti.

Andrej Pihler – ČD Markovci

Doma sem v Markovcih, otroštvo pa sem preživel v Rogoznici pri Ptuj. V čebelarstvo me je že v otroštvu uvedel oče, ki je v gosto naseljeni primestni četrti čebelaril s 15 panji. Takrat čebele še nikogar niso motile, kvečjemu so zbudale pozornost in vedoželjnost. Predvsem pa so bili vsi presenečeni, da sploh ne opazijo na tisoče čebel za mejo. Mogoče me je kot otroka navdušilo prav to, da sem tudi sam postal čebelar. Zdaj čebelarim z dvanajstimi družinami v AŽ-panjih. V svojem ožjem družinskem in prijateljskem krogu sem hitro spoznal, da življenje čebel v ljudeh vzbuja pozornost in osuplost in da so presenečeni nad njihovo organiziranostjo.

Ob svojem delu s čebelami in ob svoji družini sem uvidel, da sodobni, v tehniko zagledani ljudje prek čebel spet najdejo stik z naravo – s svojim primarnim okoljem. Ob pomoči čebel postanejo pozornejši na to, kar se v naravi okrog njih dogaja. Ni jim več vseeno, če izvedo, da čebele umirajo. Zahte-

vajo odgovore in odziv odgovornih. In prav to je tista občutljivost, ki jo moramo sodobni ljudje pridobiti do naravnega okolja. Zato skušam v svojem okolju širiti ljubezen do čebelarstva in znanje o čebelah med čim več ljudi.

Delo v upravnem odboru mi odpira več možnosti, da stremim k svojemu cilju in da povezujem čebelarje iz drugih delov Slovenije s štajerskimi. Skušam pomagati, pritegniti in povezovati, kolikor je le v moji moči, da ohranimo, kar imamo in da razširimo svoja obzorja in poznanstva.

Sodobni čas ponuja toliko možnosti v dejavnostih in ciljih, da nikakor ni mogoče uresničiti vseh. To pa velikokrat vodi v nejevoljo. Pri vsem tem pozabimo in izgubimo voljo za tisto dejavnost, ki nas v resnici najbolj veseli in združuje, to pa je čebelarjenje. Pozabimo tudi, da ljudi lahko pritegnemo samo s pomembno predvsem blaginjo čebele. Zato želim vsem slovenskim čebelarjem predvsem ugodno čebelarsko leto, sprostitev ob čebelnjaku in NAJ MEDI.

August Sinic – ČD Tišina

Doma sem iz vasi Petanjci, sem član ČD Tišina in čebelarim že 40 let s približno stotimi čebeljimi družinami, ki jih tudi prevažam na paše. Zanimajo me vsa področja čebelarstva. Ker se že dolgo ukvarjam s čebelarstvom in ker sem bil v 90. letih prejšnjega stoletja že član UO ČZS, sem jih imel priložnost tudi dobro spoznati. Kolikor bo mogoče, se bom zavzel za to, da bi čebelarsko zakonodajo enkrat za vselej uredili v enem čebelarskem zakonu.

Slovenskim čebelarjem sporočam, da v dobro čebelarstva ne smemo gledati samo nase in zavidati drugim čebelarjem, temveč moramo strniti naše vrste in skupaj reševati številne probleme, ki pestijo čebelarstvo. Prav tako moramo spoštovati našo čebelarsko organizacijo. Šele tako bomo vredni, da se bodo zanamci spominjali naših dosežkov.

Promocija sajenja medovite ajde in uživanje izdelkov iz nje

Zadnje čase čebelarji veliko govorimo o ajdi. Starejši čebelarji se z nostalgijo spominjajo časov, ko so čebele prezimovali na ajdovem medu, tako da niso niti pomislili na sladkor. Tudi starejši porabniki medu pogosto povprašujejo po ajdovem medu. Včasih je imela ajda izjemno vlogo v naši prehrani, potem pa je skoraj izginila z naših njiv. Ajdov kruh, ajdove žgance in štruklje so zamenjale bolj moderne jedi, vendar se človek v zadnjem času vse bolj zateka k bolj zdravemu načinu življenju, pri tem pa ima veliko vlogo lahko tudi ajda. Ta rastlina namreč blagodejno vpliva na naš organizem, saj jo priporočajo za boljši krvni obtok in boj proti raku.

Povpraševanje po jedeh iz ajde se v zadnjem času povečuje, odkupovalci ajdovega zrnja in ajdove moke v Sloveniji pa so v zagati, saj jo pridelamo bore malo, zato jo morajo za svojo proizvodnjo po večini uvoziti. Sejanje ajde bi lahko bila odlična tržna niša za slovenskega kmeta, s tem pa tudi za kranjsko čebelo in slovenskega čebelarja. Če bi seveda sejali medovito ajdo.

ČZS, JSSČ letos pripravlja projekt »Promocija sajenja medovite ajde in uživanje izdelkov iz ajde«, da bi na podlagi promocijskih zgibank širšo

javnost spodbudila k uživanju izdelkov iz ajde, pridelovalce pa k sajenju te rastline.

ČZS je Kmetijski zbornici Slovenije predlagala, naj vzpostavi verigo, ki bi jo sestavljali Kmetijsko gozdarsko zbornica Slovenije (KGZS), ČZS, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO), Kmetijski inštitut Slovenije (KIS) in Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij (GZS-ZKŽP). V okviru verige naj bi pripravili podatke o potrebnih količinah ajde in odkupnih cenah, kalkulacije lastne cene pridelave ajde v Sloveniji ter tehnološka navodila za gojenje ajde z izborom sort. Naš namen je povezati pridelovalce ajde z odkupovalci ajdovega zrnja. Zagotoviti želimo, da bo imel kmet, ki bo posejal ajdo, zagotovljen odkup. Pri akciji nas podpira tudi Združenje pekarjev in mlinarjev, ki je organizirano v okviru Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij.

Ker pa brez uživanja ajdovih izdelkov ajde ne potrebujemo, pripravljamo tudi promocijske dejavnosti, ki bi spodbujale uživanje ajdovih jedi. Za ta namen pripravljamo promocijsko zgibanko, ki nam jo bodo pomagali deliti tudi prodajalci ajdovih živil, pomen uživanja živil iz ajde in ajdovih jedi pa bomo predstavili tudi otrokom na tradicionalnem zajtrku.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Dogajanje na sejmu AGRA

Na tradicionalnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni se poleg drugih kmetijskih panog vsako leto predstavi tudi čebelarstvo. Ob Dnevu čebelarstva ČZS, JSSČ vsako leto pripravlja predavanja, na katerih seznanja javnost s pomembnostjo čebel, čebelarstva, čebeljih pridelkov in sajenja medovitih rastlin. Čebelarstvo je tesno povezano tudi z drugimi kmetijskimi panogami, zato je še kako pomembno medsebojno sodelovanje, ki bi pripomoglo k ohranjanju čebel in skupne narave, s tem pa tudi k uspešni in kakovostni pridelavi drugih kmetijskih pridelkov. Ob Dnevu čebelarjev, ki bo v nedeljo, 26. avgusta 2012, bomo tako za terenske svetovalce in druge zainteresirane pripravili predavanje z naslovom Pravilna oskrba čebel čez zimo. Za širšo javnost bo predavanju sledila okrogla miza o sonaravnem čebelarjenju, na njej pa bo podrobneje predstavljena tudi uporaba organskih kislin in eteričnih olj v ekološkem čebelarstvu. Na okrogli mizi bodo sodelovali g. Vlado Auguštin, ČZS, JSSČ, g. Mitja Zupančič, KGZ Celje, g. Aleksander Mikuš, predsednik komisije za ekološko čebelarjenje pri

UO ČZS, ter predstavnika VF, NVI in MKO, VURS. Po okrogli mizi bo sledila še podelitev certifikatov nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar/čebelarka.

Naš cilj je obiskovalce seznaniti z vlogo čebel in čebelarstva v kmetijstvu, informirati o čebelarstvu in čebeljih pridelkih ter uporabnike čebeljih pridelkov seznanjati z možnostjo uporabe čebeljih pridelkov v kulinariki. Zato bo vse dni sejma na razstavnem prostoru JSSČ potekala degustacija čebeljih pridelkov in izdelkov, na ogled pa bo tudi razstava s čebelarstvo tematiko. Vljudno vabljeni na AGRO! ČZS, JSSČ

Pomurski sejem vas vabi na **OCENJEVANJE JU MEDU!** Prijave na ocenjevanje sprejemamo do **13. julija 2012**, vzorce pa bomo sprejemali do **1. avgusta 2012**. Ocenjevanje medu bo **7. avgusta 2012**. Podelitev priznanj z ocenjevanja medu bo v nedeljo, **26. avgusta 2012** od dnevu čebelarjev. Za dodatne informacije vam je na voljo ga. Jana Dimec, tel.: 02/564 21 08, e-naslov: jana.dimec@pomurski-sejem.si.

Novi velikosti kozarčkov in steklenica

V Sloveniji se lahko pohvalimo z visoko kakovostjo in pestrostjo okusov različnih vrst medu. Če je v Sloveniji butična prodaja že med, lahko to še toliko bolj trdimo za medene pijače. Pri medenih pijačah je najpomembnejše to, da so pridelane iz zelo kakovostnih medov, saj se bomo le tako lahko pohvalili tudi z zelo kakovostno pijačo. Medeni izdelki so praviloma izdelki višjega cenovnega razreda, ki jih kupujejo posebne stranke, za katere je pomembna predvsem kakovost, tako da za ceno največkrat niti ne vprašajo. Tudi zato je pri teh izdelkih zelo pomembno, da jih polnimo v primerno embalažo, ki bo že na prvi pogled poudarila, da se v njej skriva poseben in edinstven proizvod.

Kozarec za čebelje pridelke slovenskega izvora so dobro sprejeli tako čebelarji kot tudi naši kupci. To kažejo tudi podatki o prodaji. Lani smo prodali kar 760.320 kosov 720-mililitrskih kozarcev, 153.959 kosov 370-mililitrskih in 60.500 212-mililitrskih kozarcev. Glede na to torej v te kozarce polnimo najmanj polovico v Sloveniji pridelanega medu, če upoštevamo, da kozarce lahko uporabimo tudi večkrat, pa lahko rečemo, da je v tem kozarcu na leto prodanega tudi do 75 % vsega medu. Ker je bilo vse več

povpraševanja tudi po manjših, t. i. porcijskih kozarčkih, se bosta dozdajšnjim trem velikostim predvidoma septembra na policah pridružila še dva manjša, in sicer 110- in 35-mililitrski kozarček. Predvsem za najmanjšega smo prepričani, da bo zamenjal ponudbo medu v hotelih višjega cenovnega razreda in tako pripomogel še k večji prepoznavnosti Slovenije kot dežele čebelarjev, tisti nekoliko večji pa bo pripomogel k boljši ponudbi čebeljih pridelkov, namenjenih za darilo.

Prav tako bomo predvidoma septembra lahko kupili tudi posebno steklenico za visokokakovostne medene pijače, kot so medica, medeni liker in medeno žganje. Glede na to, da gre za visokokakovostne izdelke, namenjene za posebne priložnosti, smo prepričani, da bomo na ta način pripomogli k še boljši prepoznavnosti medenih pijač, s tem pa bomo poudarili njihovo vrednost, tako da bodo postale dobro prepoznavne tudi v tujini. Prepričani smo, da bo steklenica v lični darilni embalaži odlično darilo za vsako priložnost. In zapomnite si še nekaj: če je izdelek poseben, sam najde kupca!

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Je vaša embalaža primerna?

ČZS bo 4. oktobra 2012 pripravila okroglo mizo z naslovom »Čebelji pridelki kot darilo«. Namen okrogle mize je čebelarje spodbuditi, da bi svoj program obogatili z izvirnimi darili in izvirno embalažo, saj bi si s tem povečali možnosti za boljšo prodajo čebeljih pridelkov in izdelkov, s tem pa tudi možnosti za večji zaslužek.

Okrogle mize se bosta udeležila tudi doc. dr. Mihael Kline, strokovnjak na področju tržnega komuniciranja, in prof. dr. Janez Bogataj, priznani etnolog in umetnostni zgodovinar, ki sta se prijazno odzvala na naše povabilo k sodelovanju. Gosta bosta go-

vorila o vlogi embalaže pri trženju, o priložnostih na področju razvoja embalaže in pomenu obdaranja. Vse čebelarje, ki tržite čebelje pridelke in izdelke in ki si želite pridobiti mnenje strokovnjaka o embalaži, ki jo uporabljate, vabimo, da **do 31. julija 2012** posredujete fotografije svoje embalaže na elektronski naslov tanja.magdic@czs.si ali jih pošljete na CD-ju na naslov ČZS s pripisom »Za Tanjo Magdič«. Mnenje o embalaži boste lahko izvedeli na okrogli mizi 4. oktobra.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Analize slovenskega matičnega mlečka

Avgusta letos bomo na Biotehniški fakulteti začeli izvajati analize v Sloveniji pridelanega matičnega mlečka, s katerimi naj bi karakterizirali ta čebelji pridelek. Ker pri nas doslej še ni bila izvedena nobena raziskava matičnega mlečka, tudi fizikalno-kemične lastnosti tega proizvoda naše kranjske čebele (*Apis mellifera carnica*) niso znane.

Raziskava bo vključevala sveže vzorce matičnega mlečka z različnih območij Slovenije. Zbrane vzorce

matičnega mlečka bomo uporabili za analize vsebnosti vode, vrednosti pH, vsebnosti kislin, vsebnosti beljakovin in maščob ter vsebnosti 10-hidroksi-2-decenojske kisline. Za analizo bi potrebovali 30 g matičnega mlečka z različnih območij Slovenije.

Čebelarje pridelovalce matičnega mlečka prosimo, da nam take vzorce podarijo. V zameno bodo dobili povratno informacijo, torej rezultate analiz njihovega vzorca ter povprečne vrednosti in območja

vrednosti analiziranih parametrov vzorcev matičnega mlečka, vključenih v raziskavo. **Rezultati raziskave bi lahko omogočili izbor parametrov za določanje pristnosti matičnega mlečka in s tem kontrolo matičnega mlečka tujega izvora na slo-**

venskem tržišču ter možnost razlikovanja med slovenskim in tujim matičnim mlečkom.

Zahvaljujemo se za sodelovanje, podrobnejše informacije po telefonu: 01/320 37 25 in 01/320 3724.
Doc. dr. Jasna Bertonec

Poročilo sklada za ohranitev kranjske čebele

ČZS je v letu 2010 ustanovila Sklad za ohranitev kranjske čebele (Sklad). Delovanje sklada omogočajo sponzorji in donatorji, ki za ta namen zagotavljajo finančna sredstva. Namen in dejavnost Sklada sta opredeljena v Pravilniku o delovanju sklada, letna dejavnost sklada pa je določena v letnem načrtu Sklada za leto 2012. V letu 2012 so delovanje Sklada podprli naslednji donatorji in sponzorji: 1. Adriaplin d.o.o. Ljubljana, ki je učni čebelnjak

omogočila ČD Vojnik in ČD Ajdovščina; 2. Fundacija Umanotera; 3. Stillmark d.o.o.; 4. Giz Fitofarmacija, ki so učni čebelnjak omogočili ČD Beltinci. Vsem donatorjem in sponzorjem se zahvaljujemo za njihovo naklonjenost in podporo. V letošnjem letu bomo glede na trenutne finančne možnosti Sklada do 30. 6. postavili tri učne čebelnjake za delovanje čebelarских krožkov pri ČD Vojnik, ČD Ajdovščina in ČD Beltinci.
Anton Tomec, tajnik ČZS

Novi prostori pisarne JSSČ na Gorenjskem

Obveščamo vas, da bo terenska pisarna Javne svetovalne službe v čebelarstvu preseljena v nove prostore. Od 1. avgusta 2012 bo pisarna JSSČ v prostorih Čebelarškega razvojno-izobraževalnega

centra, Rožna dolina 50a, 4248 Lesce (in ne več v stavbi Rožna dolina 40, 4248 Lesce).

Lidija Senič, vodja JSSČ

Pregledovalnik žarišč hude gnilobe na spletu

Obveščamo vas da je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje skupaj z VURS uredilo podatke o prepo-vedih prometa pri čebelah ter jih izrisali v grafičnem pregledovalniku GERK, kjer so na voljo za javni vpogled. Podatki bodo še posebno koristili čebelarjem

prevaževalcem, ki bodo sedaj točno obveščeni, kjer so območja z hudo gnilobo čebelje zalege. Gre za informativni podatek, uradni podatek je izključno odločba. V prilogi so kratka navodila za uporabo grafičnega pregledovalnika.

Strokovno ekskurzijo v Liechtenstein in Švico

Vabimo Vas, da se nam od 19. do 22. septembra pridružite na štiridnevni strokovni ekskurziji v Liechtenstein in Švico. Obiskali bomo čebelarski učni center v Liechtensteinu, več čebelarstev v Švici, se srečali s čebelarji iz ČD Andelfingen, si ogledali čebelarski muzej v Grüningenu in naravni park Rheinfall, obiskali bomo Čebelarski raziskovalni center Liebfeld, tipično švicarsko vinorodno vasico Marthalen in zgodovinsko mesto Brig ter se prek

Italije vrnili v Slovenijo. Pot bo naporna, vendar verjamemo, da bo kljub temu prijetna, zanimiva in predvsem poučna. Cena za štiri dni je 430 EUR na osebo, vključuje pa prevoz, nastanitev v dvoposteljnih sobah, 3 polne penzione, vodenje in vstopnine. Prijave s 50-odstotno akontacijo sprejemamo v tajništvu ČZS do 30. junija 2012 oz. do zasedbe prostih mest. Podrobnejši program si lahko preberete na spletni strani www.czs.si.

Kandolf, Zbiranje vzorcev

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p. ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@volja.net

Izdelujemo: 3-, 4-in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

ANA KUNSTELJ, s. p. ŠIVILJSTVO KUNSTELJ
ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@volja.net
Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE IPD.

Priprava poslovnega načrta za čebelarstvo

ČZS, JSSČ je pripravila **brezplačen praktični seminar** o pripravi poslovnega načrta za vašo dejavnost. Seminar je v okviru ukrepa Usposabljanje za delo v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu sofinanciral Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (SKSRP). Do brezplačnega usposabljanja so upravičeni: fizična oseba (nosilec, namestnik in član kmetijskega gospodarstva ali lastnik zasebnega gozda), zaposleni pri pravni osebi (vpisani v RKG), ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo, in zaposleni pri pravni osebi, ki se ukvarja z gozdarsko in živilskopredelovalno dejavnostjo.

Modularno izobraževanje zajema vsa področja poslovnega načrta in še veliko več. Pridobljeno znanje se sistematično nadgrajuje, posledica tega pa je, da je poslovni načrt napisan hitreje, bolj sistematično in učinkoviteje. **Seminar bo potekal 12 ur**, obsegal pa bo pet modulov: 1. Poslovni načrt, trdni temelji podjetja in osnove poslovnega načrtovanja; 2. Načrt trženja, prodaje in strategija vstopa na trg; 3. Načrt razvoja, podjetniški tim, terminski plan in tveganja; 4. Priprava ustreznih finančnih projekcij; 5. Priprava povzetka, predstavitev in učinkovitega prikaza.

Udeleženci seminarja bodo pridobili vsa ključna znanja za izdelavo poslovnega načrta, tj., kako pripraviti vsebinski in finančni del poslovnega načrta ter kako pripraviti ustrezno predstavitev. Znanja, ki jih bodo udeleženci pridobili na seminarju, jim bodo pomagala pri spremljanju njihovega lastnega po-

slovanja in tudi pri prijavi na različne razpise. Po uspešno opravljenem usposabljanju (pogoj je vsaj 80-odstotna udeležba!) bodo udeleženci prejeli potrdilo o opravljenem programu usposabljanja.

Izvajalec usposabljanja bo mag. Igor Vajda, univ. dipl. ekon. (Espero, d. o. o.). Seminarji bodo potekali v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici v obdobju od oktobra 2012 do marca 2013, izvedeni pa bodo desetkrat. Prijavite se lahko na enega izmed spodaj navedenih terminov:

Termin

Oktober 2012: 5. (ob 16. uri), 6. (ob 9. uri) in 12. (ob 16. uri).
Oktober 2012: 19. (ob 16. uri), 20. (ob 9. uri) in 26. (ob 16. uri).
November 2012: 2. (ob 16. uri), 3. (ob 9. uri) in 9. (ob 16. uri).
November 2012: 16. (ob 16. uri), 17. (ob 9. uri) in 23. (ob 16. uri).
December 2012: 7. (ob 16. uri), 8. (ob 9. uri) in 14. (ob 16. uri).
Januar 2013: 11. (ob 16. uri), 12. (ob 9. uri) in 18. (ob 16. uri).
Januar 2013: 19. (ob 9. uri), 25. (ob 16. uri) in 26. (ob 9. uri).
Februar 2013: 15. (ob 16. uri), 16. (ob 9. uri) in 22. (ob 16. uri).
Marec 2013: 1. (ob 16. uri), 2. (ob 9. uri) in 8. (ob 16. uri).
Marec 2013: 15. (ob 16. uri), 22. (ob 9. uri) in 23. (ob 16. uri).

Število mest na seminarju je omejeno! Prijavnica je objavljena na spletni strani ČZS: www.czs.si. Izpolnjeno prijavnico po pošti pošljite na naslov: **Čebelarska zveza Slovenije**, Brdo 8, 1225 Lukovica.

Anketa o računovodstvu društev

V skladu s programom dela za leto 2012 je ČZS v čebelarskih društvih izvedla anketo o tem, kako posamezna društva vodijo svoje računovodstvo in ali za svoje delo potrebujejo strokovno pomoč in programsko opremo. Anketo je izpolnilo 95 čebelarskih društev. Odgovori so pokazali, da večina društev

vodi knjigovodstvo ročno (63 %), zato uvedba enotnega računovodskega programa za zdaj ne bi bila primerna. Društva imajo največ težav pri pripravi zaključnega računa, zato bo ČZS za blagajnike čebelarskih društev nadaljevala izobraževanja o sestavi letnih poročil. *Marija Oven, računovodja ČZS*

GLUKOZNO-FRUKTOZNI SIRUP

NAJBOLJŠA KRMA ZA ČEBELE

- primeren je za krmljenje v vseh panjskih sistemih,
- sirupa prej ni treba pripravljati,
- visok delež suhih snovi,
- stabilen in dolgo obstojen.

Dobavitelj:

SONLEN, d. o. o.

Razborca 4, 2382 Mislinja

GSM: 041/640 863

Tel.: 02/885 62 30

Faks: 02/885 76 87

E-pošta: sonlen@siol.net

www.sirup-med.si

Svetovanje v poletnih dneh

Ko nastopijo vroči poletni dnevi, ne smemo pozabiti na stalen vir vode, ki jo potrebujejo čebelarje družine. Seveda pa v tem času ne smemo pozabiti niti na varje. V panje je treba vstaviti testne mreže in redno preverjati naravni odpad varj. Poleg tega ob pregledih čebeljih družin redno izvajamo tudi na osnovno odbiro, tako da spremljamo in ugotavljamo obarvanost obročkov na zadkih čebel v posamezni čebelji družini. Kot je razvidno, je torej v poletnih mesecih pri čebelah še zelo veliko dela, prav tako pa tudi vprašanj, ki se nam zastavljajo pri oskrbi čebeljih družin. V teh primerih pokličite terenskega svetovalca, pristojnega za vaše območje oz. za območje, na katerem čebelarite.

Brezplačne nasvete bodo terenski svetovalci posredovali tudi čebelarjem začetnikom pri njihovem čebelarjenju. Čebelarji si večkrat zastavljajo vprašanje, ali je njihov med dovolj zrel in kakšna je

električna prevodnost njihovega medu. Naj spomnimo, da so terenski svetovalci opremljeni tudi z instrumenti za delo na terenu. Tako opravijo terensko analizo medu, pridobljeni podatki pa so čebelarju v pomoč pri določanju vrste medu.

Terenskega svetovalca v čebelarstvu lahko pokličete tudi, če ste podpisali izjavo o pristopu k Priznani rejski organizaciji. Naloga vsakega čebelarja, ki je podpisal to pristopno izjavo, je, da v obdobju petih let najmanj dvakrat pokliče terenskega svetovalca in se z njim posvetuje o osnovni odbiri.

Poleg rednega svetovanja pri čebelarjih terenski svetovalci izvajajo tudi delavnice, ki so namenjene prav vsem čebelarjem. Zato vas pozivam, da se udeležite teh delavnic in ob tej priložnosti navežete stik s terenskim svetovalcem, ki deluje na vašem območju. Časovni razpored delavnic je objavljen v nadaljevanju. *Tomaž Samec, svetovalec JSSČ*

Izbor novih kandidatov za terensko svetovanje v čebelarstvu

V okviru JSSČ deluje mreža terenskih svetovalcev. Ta omogoča, da čebelarji za pomoč oz. nasvet prosijo terenskega svetovalca, ki deluje na njihovem območju. Ker je zanimanje za terensko svetovanje pri čebelarjih iz leta v leto večje, želimo za posa-

mezna območja usposobiti dodatne terenske svetovalce. Zainteresirani lahko vse pogoje, ki jih mora izpolnjevati kandidat, in tudi prijavnico dobijo na e-naslovu tomaz.samec@czs.si. Dodatne informacije na tel. št.: 040/436 517.

Delavnice terenskih svetovalcev

Datum	Čas	Izvajalec	Kraj	Kontakt
Oskrba čebel				
4. jul.	17.00	Vladimir Linasi	Gostilna pri Marčiču, Slovenj Gradec	g. Linasi 040/228 505
6. jul.	16.00	Matej Leskovar	Vzrežno-promocijski center Slovenska Bistrica	g. Leskovar 030/604 078
9. jul.	18.00	Franc Podrižnik	Čebelarji dom Šmartno ob Paki	g. Lesnjak 031/340 875
13. jul.	16.00	Matej Leskovar	Vzrežno-promocijski center Slovenska Bistrica	g. Leskovar 030/604 078
13. jul.	18.00	Peter Babnik	Društveni čebelnjak Vojnik	g. Babnik 041/211 295
22. jul.	10.00	Janko Goričan	ZČD Koroške (pri učnem čebelnjaku v Prevaljah)	g. Vogel 041/347 229
29. jul.	10.00	Janko Goričan	ČD Dravograd (pri g. Kadišu v Dravogradu)	g. Kadiš 031/644 534
1. avg.	17.00	Vladimir Linasi	Gostilna pri Marčiču, Slovenj Gradec	g. Linasi 040/228 505
5. avg.	10.00	Janko Goričan	ČD Vuzenica-Muta (pri g. Žvikartu)	g. Žvikart 031/375 107
25. avg.	10.00	Janko Goričan	ČD Ravne (pri kmetiji Blatnik na Dobrijah)	g. Kajzer 031/408 155
Interna kontrola medu				
7. jul.	20.00	Andrej Jernej	ČD Planina pri Sevnici	g. Jernej 030/604 064

Urniki usposabljanj

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
5. jul.	16.30	Napovedovanje medenja	Jure Justinek	Dom na Mašunu	g. Skrt 041/484 174
6. jul.	16.00	Napovedovanje medenja	Jure Justinek	Čebelarški dom Brode	g. Novak 041/590 166
7. jul.	8.00	Vzreja čebeljih matic delavnica	Milan Starovasnik	Plemenilna postaja Kamniška Bistrica	obvezna prijava, g. Ločniškar 041/310 182
9. jul.	16.30	Napovedovanje medenja	Jure Justinek	Pohorje, dom pri Osankarici	g. Justinek 041/644 217
13. jul.	17.00	Vzreja čebeljih matic delavnica	Jože Sever	Pri čebelnjaku g. Jožeta Severja	obvezna prijava, g. Lakner 040/826 500
13. jul.	18.00	Vzreja čebeljih matic delavnica	dr. Stanislav Kapun	Čebelnjak g. Rožmana, v Lisjakovi Strugi	obvezna prijava, g. Litrop 040/299 353

MALI OGLASI

PRODAM

Ajdo, kranjsko, sivo, primer-no za setev, tel.: 051/360 502.

Akacijev med in med oljne ogrščice, cena po dogovoru, tel.: 041/252 695.

Akacijev, cvetlični in gozdni med, tel.: 02/528 11 57.

Akacijev med in med oljne ogrščice iz Prekmurja ter suh cvetni prah, tel.: 040/249 323.

Akacijev med, letošnji, tel.: 040/217 542.

Cvetlično-repični in aka-cijev med, večje količine, tel.: 041/586 508.

Svež matični mleček lastne pridelave, cena za gram 1 EUR, tel.: 041/657 177.

Letošnji cvetlično-repični med (Prlekija), tel.: 041/488 248.

Cvetni prah, matični mleček in čebelji strup, tel.: 041/822 366.

Večjo količino gozdnega medu, tel.: 041/446 418.

Cvetni prah, svež, zamrznjen in pakiran po 5 kg, tel.: 041/990 360.

Cvetni prah svež ali posušen in prebran, s Kozjanskega hri-bovja, tel.: 041/215 281.

POPUSTI ZA ČLANE ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

APIS M&D
4-odstotni popust*

Logar
4-odstotni popust*

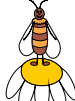
Čebelarstvo
Rihar-Kocjan
4-odstotni popust*

Čebelarstvo
LUCKA
4-odstotni popust*

IZDELAVANJE ČEBELJIH PANJEV
4-odstotni popust*

Trgovina
ČEBELCA
4-odstotni popust*

TERME
SNOVIK
10-odstotni popust*

20-odstotni popust*

medium
10-odstotni popust*

pri čebelici
gostilna & sobe
10-odstotni popust*

šport center
bovec
10-odstotni popust*

apartmaji
Bovška hiša
10-odstotni popust*

THERMANA
LAŠKO
do 20-odstotni popust*

Posamezna podjetja članom ČZS omogočajo nakupe s popusti. ČZS išče še dodatne popuste in ugodnosti za svoje člane.

* Podrobnejše podatke o popustih najdete na spletni strani ČZS: www.czs.si ali v uredništvu revije Slovenski čebelar, tel.: 01/729 61 14.

Cvetlični med, tel.: 041/575 477.

Cvetni prah, propolis, vosek, akacijev med in matični mleček, odlična kakovost, na voljo vse leto, tel.: 041/965 939.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih, družine so močne (60 EUR), tel.: 041/868 121.

Čebelarje družine na 2/3 LR-satih v dveh ali treh nakladah (Kozjansko), tel.: 041/215 281.

Dve zdravi čebelarji družini na 10 AŽ-satih (Šmarje pri Jelšah), tel.: 041/448 885.

Pet močnih čebelarjih družin na 10 AŽ-satih, po 10 EUR za sat (Mirna na Dolenjskem), tel.: 041/262 129.

Šest čebelarjih družin na 9 AŽ-satih, zelo ugodno, tel.: 041/829 531.

Deset čebelarjih družin na 10 AŽ-satih, s panji ali brez njih, cena po dogovoru (Trzič), tel.: 04/595 73 28.

Majhen čebelarjak (stojišče) s 5 čebelarjimi družinami, 2 AŽ-panja 10-satarja in 3 AŽ-panje 11-satarje, prostora je še za 2 prašilčka 7-satarja, Ruše pri Mariboru, tel.: 041/366 005.

Deset novih AŽ-panjev 10-satarjev, tel.: 040/253 874.

Štiri 10-satne panje in več 7-satih prašilčkov, zelo ugodno, tel.: 041/289 024.

Nove AŽ-panje 9-satarje, tel.: 051/888 707.

Nove AŽ-panje, cena po dogovoru, tel.: 040/163 704.

Nove AŽ-panje 10-satarje, 15 lipovih, tudi 3-etažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

AŽ-panje, 10-satne in 7-satne, smrekove, rogljičene, po ugodni ceni. Panji so novi, tel.: 041/805 179.

Čebelarje panje, 10-satarje (89 EUR), 7-satarje (60 EUR), nakladne panje AŽ- in LR-mere (79 EUR), tel.: 070/753 096.

AŽ-satnike, narejene kakovostno iz lipovega lesa, cena ugodna, tel.: 041/744 003.

Lipove AŽ-satnike, tel.: 031/537 145.

Suhe deske in fosne (mostnice) za izdelavo panjev: lipa, črna jelša, smreka, rdeči bor, hrast, jesen, javor, divja češnja, tel.: 031/848 466.

Štirisatno točilo, samo-obračalno, INOX, z elektronko, tel.: 031/269 475.

Nov, nerabljen topilnik za vosek za 20 satov, tel.: 041/561 548.

Kompletno čebelarstvo opremo, zaradi opustitve čebelarjenja, cena po dogovoru (Dolenjska - Mokronog), tel.: 041/873 274 (po 15.30 uri).

KUPIM

Med iz ekološke pridelave, tel.: 040/160 015.

Roj čebel, nakladni panj, za nizko ceno (Maribor), tel.: 031/503 740.

Dva čebelarja roja (čebelar začetnik iz okolice Ljubljane), tel.: 041/449 999.

Dve čebelarji družini na 3/4 LR-satih, tel.: 040/491 741.

Večjo količino izdelanih satnic, tel.: 040/253 874.

Zgrajene sate za popolnitev AŽ-panja, zaradi rojenja, tel.: 041/370 690.

Rabljene, dobro ohranjene AŽ-panje 9- in 10-satarje, tel.: 041/858 736.

Rabljeno čebelarstvo tehnično, tel.: 041/562 302.

Knjigo Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje, 2. del, tel.: 041/558 384.

Starejše letnike revije Slovenski čebelar, pred letom 1945, tel.: 041/403 960.

AMBROSIA

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK

Največje slovensko vzrejalšče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami Vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja Vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Prevzeti jih je mogoče osebno, lahko pa Vam jih pošljemo tudi po pošti. Ponujamo tudi sveži matični mleček lastne pridelave.

Čebelarstvo PISLAK

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/ 734 905 ali 02/ 796 10 51 (med 8.00 in 11.00 uro).

info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

TRGOVINA

Gospodska 3, 3000 Celje

~ Delovni čas ~

Pon.-pet. od 8.00 do 15.00

Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00

Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- ~čebelarstvo zaščitno opremo, opremo in pribor
- ~sladkorne pogače MEDOPIP
- ~med in druge čebelje pridelke
- ~darilni program in kozmetika na podlagi čebeljih pridelkov
- ~kozarec za slovenski med in drugo embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faksu ali e-pošti.

Tel./faks: 03/544 17 23; mail: trgovina.cebelca@amis.net

ČEBELCA

ODKUPUJEMO ČEBELJI VOSEK

Za člano ČEBELARSKÉ ZVEZE SLOVENIJE pri nakupu z gotovino v vrednosti več kot 50€ priznamo 4% popust

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE

(05) 368 45 80, (05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

URNIK:
pon-čet 8 00-11 30
12 30-16 00
pet 8 00-11 30
12 30-17 00
sob **ZAPRTO**

STROJ ZA ODKRIVANJE AŽ SATOV

ZA AŽ SATE

- ODKRIVANJE OBEH
STRANI HKRATI
- NOŽI GREDI
TUDI POD OKVIR,
NA
NASTAVLJENO
MERO

NOV IZPOPLNJEN MODEL ČRPALKE ZA MED

KONTEJNERJI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV TER NADGRADNJE KAMIONOV

IZDELUJEMO:

- PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S,
12S

PVC ZABOJI ZA TRANSPORT IN SKLADIŠČENJE POLNIH IN PRAZNIH OKVIRJEV

11 OKVIRJEV AŽ ALI
10 OKVIRJEV LR

PRIVOŠČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠE! INVERTNE POGAČE 30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51.5%
MALTOZA 2.5%
TRIOZA 2%
SLADKOR 2%

STROJ ZA ODKRIVANJE LR IN DB SATOV

NOVO

INVENTAR ZA ODBRANJEVALE VARNOST
IN INVENTAR ZA ODBRANJEVALE
POSPRELE ČEBEL

ODKUPUJEMO ČEBELJI VOSEK.

Plemenilna postaja Kranjska čebela Završnica

Pri nas lahko dobite matice, oprasene v gorenjskih plemenilnikih.

Tel.: 041/400 456 (Darko).

Mercator
najboljši sosed

ČEBELARJI,

ugodno za Vas v MERCATORJU,

verigi poslovalnic **Cash&Carry**

Pesni sladkor

25/1, cena za kg, poreklo: EU

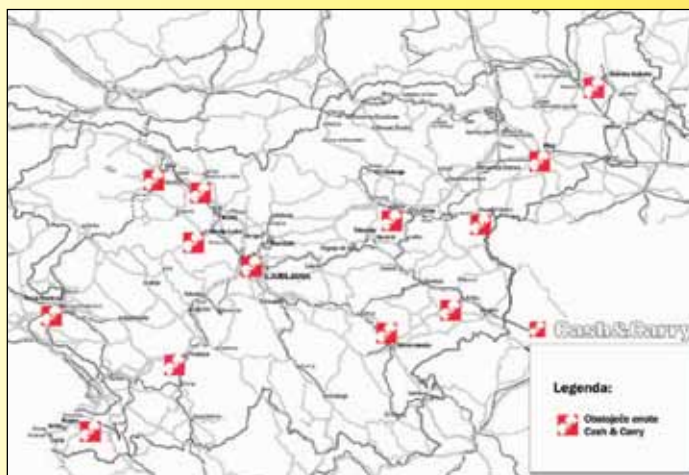
0,8900 EUR

**Podajmo
si roke
pri skupni
ohranitvi
Kranjske sive
čebele!**

**Lasten
prevzem
v 13 enotah
Cash&Carry**

**MOŽNOST
DOSTAVE**

Ponudba velja od 28. 5. do 30. 9. 2012

Cash&Carry
prodajalne:

Ljubljana - Slovenčeva 25,
1000 Ljubljana, tel: 051 285 442,
mail: 004006.cc@mercator.si
• **Lucija** - Liminjska cesta 102,
6320 Portorož, tel: 051 285 437,
mail: 004000.cc@mercator.si
• **Ptuj** - Rogozniška cesta 8,
2250 Ptuj, tel: 051 285 410,
mail: 016040.cc@mercator.si
• **Škofja Loka** - Partizanska cesta 1,
4220 Škofja Loka, tel: 051 285 430,
mail: 006674.cc@mercator.si
• **Bled** - Kajuhova 3,
4260 Bled, tel: 051 285 425,
mail: 006673.cc@mercator.si
• **Naklo** - Cesta na Okroglo 3,
4202 Naklo, tel: 030 991 108,
mail: 006672.cc@mercator.si
• **Novo mesto** - Livada 8, 8000
Novo mesto, tel: 051 285 441,
mail: 09044.cc@mercator.si
• **Šempeter pri Gorici** -
Nikole Tesle 10, 5290 Šempeter

pri Gorici, tel: 051 285 435, mail: 004034.cc@mercator.si • **Levec** - Levec 71a, 3301 Petrovče, tel: 051 285 288, mail: 016635.cc@mercator.si
• **Postojna** - Tržaška 59, 6230 Postojna, tel: 051 285 119, mail: 019232.cc@mercator.si • **Murska Sobotna** - Lendavska 29b, 9000
Murska Sobotna, tel: 051 285 431, mail: 018200.cc@mercator.si • **Krško** - Cesta krških žrtev 143, 8270 Krško, tel: 051 285 378, mail: 115995.
cc@mercator.si • **Rogaška Slatina** - Tržišče 12a, 3250 Rogaska Slatina, tel: 051 285 405, mail: 115994.cc@mercator.si

Vzreja matic BUKOVŠEK – Vzrejalnice z najdaljšo tradicijo v Sloveniji – od leta 1934

Ponujamo vam označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od konca maja do pozne jeseni po pošti ali osebno na naslovu: Golo Brdo 19, 1215 Medvode, tel.: 01/361 24 28

SELAČ, MIZARSTVO d.o.o.

Planina pri Cerknem 49,
5282 CERKNO
GSM: 031/304 118
e-pošta: stane.selac@gmail.com

Izdelujemo kakovostne AŽ-panje iz sušenega smrekovega lesa na izredno trden spoj, površinsko zaščiteni, pitalnik 2l, ponudba 10S, 12S, 7S, v ponudbi tudi AŽ-satniki: lepljeni, cinkani in vrtani iz kakovostnega lipovega lesa.

Sušilnice SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu. Sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Faks: 02/331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Faks 02/251 60 12

Delovni čas od marca do novembra:
Pon., sre., pet. odprto od 9h-13h, julij, avgust zaprto

Ponujamo vam:

voščene satnice AŽ, LR

satnike AŽ - lipovi, rogljičeni
panje AŽ, LR, LR 2/3

drobni pribor, zaščitno
opremo za čebelarjenje

posode in točila za med ...

sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele,

kozarce za med,
pokrovčke s čebeljimi motivi,

stekleničke za propolis,

steklenice različnih oblik in
velikosti,

kartonsko in plastično
embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

GSM: 051/348-426
e-mail: jana.pp@amis.net

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

Vzreja čebeljih matic**HENRIK ZALETELJ**

Fužina 59, 1303 Zagradec

TEL.: 01/788 60 86, GSM: 041/775 333

E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke. Vzreja poteka pod nadzorom KIS.
- Naročila sprejemamo po telefonu ali po e-pošti.

Vzreja matic DARKO GRM**Hude Ravne 1 – Dole pri Litiji****Tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041/900 606**

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
- Ponujamo vam tudi matičnike črne barve za pridobivanje matičnega mlečka ali za vzrejo matic.

ČEBELARNA
PRODAJNO RAZSTAVNI SALON

Kopić Milena s.p.

ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:

torek-petek: od 8. do 17. ure
sobota: od 8. do 12. ure
nedelja-prazn: zaprto

Za vse skupine izven delovnega časa
po vnaprejšnjem dogovoru.

Tel.: 01/729 61 18

Faks.: 01/729 61 31

cebelarna@gmail.com

gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarstvo oprema in pribor
- med in matice čebeljih izdelki
- dodatni izdelki iz čebeljih proizvodov
- čebelarstvo literature

**VZREJA MATIC
ČEBELARSTVO DREMELJ**

Janez Dremelj, Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji

GSM: 041/836 050, 041/779 119

Tel.: 05/971 06 23

e-pošta: cebelarstvo.dremelj@volja.net

Sprejemam naročila za matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev, zrele matičnike in druge čebelje pridelke. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti.

**Čebelarstvo
DREMELJ****Vzrejališče matic VOZELJ**

Vozelj Ladislav, Dragovšek 18, 1275 Šmartno pri Litiji

GSM.: 041/618-786, 031/328-956

E-pošta: cebelarstvo.vozelj@siol.net

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
Prevzem osebno ali po pošti.

*** Ob naročilu 5 in več matic, poštnina brezplačno!**

Dr. Jasna Kralj, 1968–2012

Poslovali smo se od raziskovalke čebel, sodelavke, mentorice in prijateljice, biologinje dr. Jasne Kralj. Srečni smo bili tisti, ki smo lahko delali z njo, zato je bilo veliko prerano slovo še toliko težje.

Dr. Jasna Kralj se je s čebelami srečala med študijem biologije na Oddelku

za biologijo Biotehniške fakultete v Ljubljani, kjer je leta 1994 diplomirala s temo vedenja spremljevalk matice medonosne čebele. Ker so jo čebele očarale, se je odločila, da jim nameni svojo raziskovalno kariero, čeprav so jo vabili tudi drugam.

Velika želja po raziskovanju jo je vodila v tujino. Leta 1997 je v Združenih državah Amerike opravila

tečaj umetnega osemenjevanja matic, leto pozneje pa je na Univerzi v Guelphu v Kanadi zagovarjala magistrski s temo selekcije čebel na odpornost proti varoam. Po vrnitvi v Slovenijo je sodelovala pri analizah medu na Oddelku za živilsko tehnologijo Biotehniške fakultete in pri organizaciji Apimondie 2003 v Ljubljani.

Že leta 2002 se je znova odpravila v tujino, takrat na čebelarski inštitut v Oberurslu v Nemčiji. Dve leti pozneje je v Frankfurtu na Univerzi Johana Wolfganga Goetheja uspešno zagovarjala doktorat o vplivu varoj na let in izgubo pašnih čebel. V Oberurslu je ostala do 2006, nato pa se je z novim znanjem in izkušnjami vrnila v domovino.

Zaposlila se je na Oddelku za entomologijo Nacionalnega inštituta za biologijo ter kot novo raziskovalno vejo uvedla raziskave biologije čebel. Najprej je v okviru podoktorskega projekta raziskovala vpliv bolezni na vedenje in imunski odziv čebel. Nato je vodila projekt o izgubah čebel v kmetijski onesnaženem okolju, v okviru katerega je med drugim med prvimi dokazala, da pesticidi zmanjšajo odpornost čebel, zato te hitreje podležejo boleznim. Pridobila je tudi evropski projekt BICOPOLL in sode-

Jasna. Skupaj s prijateljico Tatjano je prišla iz radovednosti, da bi za svojo diplomsko nalogo raziskovala skrivnostni svet čebel. Odločila se je za vedenje čebel v spremstvu matice. Skupaj smo bili pri čebelah, snemali njihovo vedenje v opazovalnem panju. Veliko navdušenje je kazala ob vsakem novem spoznanju. Še najbolj svež je spomin na opazovanje čebel znotraj ograde Živalskega vrta, v nekdanjem centru ZČDS. Pri pisanju diplome sem ji pomagal le na daljavo, kljub temu pa to ni bila velika ovira. Študij je uspešno končala pod mentorstvom prof. Valentinčiča, ki ji je pozneje omogočil pridobiti še nekaj izkušenj z ribjo kemijsko zaznavo sveta. Njena radovednost in vztrajnost ter seveda tudi znanje so ji pomagali na poti iskanja novih znanj iz sveta čebel. Po kaljenju v tujini se je vrnila kot izoblikovana raziskovalka čebel. Ostala je še vedno radovedna, polna dobre volje in optimizma. Imel sem to srečo, da je rada prišla k meni na kak klepet o strokovnih vprašanjih. Oglašala se vse dotlej, dokler so ji moči to dopuščale, in vedno je bila polna upanja. Zadnje leto so bili obiski že bolj redki, nanje pa so me vedno spomnile čebele. Kakor koli, čebele, še zlasti matice in njihovo oglašanje, mi bodo vedno obudile spomin na njeno zagnanost in dobro voljo ter me navdihovale za razkrivanje novih skrivnosti čebel.

Doc. dr. Janko Božič

Spoštovana gospa Vlasta Kralj, mama dr. Jasne Kralj, in cenjeni Jasnini sodelavci! Smrt spada med najbolj pretresljive dogodke našega življenja. Za Jasno se je življenje izteklo, njenim najbližjim pa je ostala grenka bolečina. Njena volja in življenjska energija sta bili zanjo neusahljiv vir navdih in poštenega znanstvenega dela. Občudovanja vredno je, da je v ustvarjalnosti, ki ji nikoli ni dala miru, vedno cenila individualnost, izkazovala svoje talente v sodelovanju, pri tem pa s svojo svetlobo in resnico vzbujala spoštovanje. Njen poklic ji je tako rekoč dal veliko oblast nad poznavanjem življenja in smrti čebel, s katerimi se je ukvarjala.

Svoje raziskovalne poti, ki jo je vodila po domovini in tujini, ni nikoli obžalovala. Ni se spraševala, kaj ji daje življenje, temveč kaj lahko sama da življenju in razvoju na znanstvenem področju. Pred očmi imam stavek, ki Jasno opredeljuje kot velikega človeka. Namreč: čim večji je boj, tem slavnější je zmaga! Kakor vsako življenje je bilo tudi njeno zelo dragoceno, saj se je v njem skrival zametek večnosti.

Vsi, ki smo na KIS-u sodelovali z Jasno, še vedno čutimo njeno navzočnost. Živi v naših mislih, spominu in v delih, ki nam jih je zapustila.

Prof. dr. Aleš Gregorc

lovala v skupnih projektih slovenskih raziskovalnih institucij na področju čebelarstva.

Kot mednarodno uveljavljena raziskovalka je dosežke svojega raziskovalnega dela predstavila na številnih znanstvenih srečanjih doma in po svetu. S svojo komunikativnostjo in željo po novem znanju in povezovanju je navezala znanstvene in prijateljske stike s številnimi raziskovalci. Bila je članica odbora COLOSS-a – svetovnega združenja raziskovalcev, ki se ukvarjajo z izgubami čebel.

Ves čas je bila v stiku s slovenskimi čebelarji. Že pred odhodom v tujino je prevajala za glasilo SČ, pozneje pa je v njem objavila tudi več strokovnih člankov in s tem čebelarjem predstavila rezultate svojega dela. Širši javnosti je pomembnost čebel približala v intervjujih, zlasti pa s prevodom knjige »Čudežni svet čebel: biologija superorganizma«.

Svoje »punce«, kot je imenovala čebele, kadar je delala z njimi, je imela resnično rada. Ko sva maja

lani spremljala buren razvoj čebel, ogrebala roje in se pripravljala na novo eksperimentalno sezono, še ni vedela, da se njeno telo spopada z zahrbtno boleznijo ... A tudi potem, ko je to postalo jasno, ni pozabila nanje.

Kljub odsotnosti in zahtevnemu zdravljenju je še naprej skrbela, da je delo teklo naprej. Imela je še toliko raziskovalnih idej, ki jih je želela uresničiti. Držale so jo pokonci, prav tako pa tudi zanjo značilen optimizem in neomajna volja do življenja, ki sta tudi nam vlivala upanje, da bo premagala bolezen. Verjeli smo, da ji bo uspelo. Žal je bila bolezen močnejša.

Nastala je velika praznina, tako na inštitutu kot v znanosti o čebelah, doma in po svetu. Težko jo bo zapolniti. Ostal pa bo spomin in njeno delo, ki pa ga bomo nadaljevali.

Danilo Bevk,

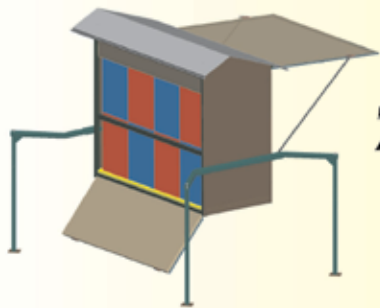
*Nacionalni inštitut za biologijo,
Oddelek za entomologijo*

Čebelarstvo in vzreja matic Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih maticarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652 ali 02/570 18 17 (zvečer)

Izdelujemo mini prevozne čebelnjake

ZC-TEHNIK

Anton Ciglič s.p.

Sebenje 84, 4294 Križ

zvone.c@siol.net

zvone.ciglič@pozanimaj.se

www.zc-tehnik.com

Tel.: +386 31 681 589

SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ, zaloga HLAPILNIKI BS-05, rezervni deli

Ali bi kdo nadaljeval proizvodnjo?

- UČINKOVITA UPORABA BREZ ROČNEGA URAVNAVANJA PRI SPREMEMBAH TEMPERATURE
- PREPROSTA UPORABA V STANDARDNIH AŽ- IN NAKLADNIH PANJIH
- POČASNO POVEČEVANJE KONCENTRACIJ MRAVLJINČNE KISLINE
- ZA VEČKRATNO UPORABO

ZARADI SMRTI LASTNIKA **NANOKEM, d. o. o.**

Rečna ulica 6, Ljubljana

GSM, +386 41 691 328, +386 41 863 876

AVGUST MARIN 1933–2012

Ne moremo doumeti dejstva, da nas je tako nepričakovano za vedno zapustil naš dolgoletni član Avgust Marin. Od njega smo se poslovili 3. februarja letos na pokopališču pri Sv. Barbari.

Rojen je bil 19. avgusta 1933 v prelepi vasi Šentanel v številni kmečki družini. Še pred upokojitvijo (zaposlen je bil v Železarni Ravne) si je želel najlepšega početja v naravi – čebelarjenja. To ga je osrečevalo več kot petindvajset let. Za svoj trud pri čebelah in aktivno delo v ČD Ravne je prejel odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje. Pridno je skrbel za svoj manjši, a poln čebelnjak v lepem, zdravem okolju v Libeličah. Spremljal je vsa čebelarstva navodila in navedbe. Z medom je razveseljeval svoje prijatelje in nadvse priljubljene sorodnike. S svojo vedrino, optimizmom in humorjem nas je razveseljeval, nas spodbujal in nam svetoval, povsod pa nam je bil po svojih močeh pripravljen tudi pomagati.

Dragi Gusti! Pogrešali te bomo vsi čebelarji, predvsem pa tvoji najdražji. Odšel si podobno, kot umre čebelica, sredi svojega poslanstva, a spomin nate bo ostal za vedno.

ČD Ravne na Koroškem

ŠTEFAN HUDOPIŠK 1930–2011

V soboto, 17. decembra lani, so hotuljski zvonovi oznanili žalostno novico o smrti Štefana Hudopiška, čebelarja, dolgoletnega člana in

zadnja leta častnega člana ČD Ravne na Koroškem.

Rodil se je 15. decembra 1930 v številni družini pri Mihevu na Preškem Vrhu pri Kotljah. Njegova mlada leta so bila težka, saj mu je kot 5-letnemu dečku umrla mama. Med drugo svetovno vojno je bila družina izseljena, vendar so dočakali svobodo in se srečno vrnili domov. Po končani OŠ je Štefan obiskoval kmetijsko šolo ter se po končanem šolanju za nekaj mesecev zaposlil v Kmetijski zadrugi, potem pa v Železarni Ravne, ki ji je ostal zvest do upokojitve.

Čebele je vzljubil, ko je še živel njegov oče. Vsa leta je čebelaril s približno 12 čebeljimi družinami in je veljal za dobrega čebelarja. Bil je dejaven član ČD Ravne na Koroškem, za svoje društveno delo pa je prejel tudi odličje Antona Janše III. stopnje. Ko je začutil, da mu pešajo moči, je svoje čebele prepustil v oskrbo nečaku Antonu, v ČD pa smo ga imenovali za častnega člana in z njim ohranjali stike vse do njegove prerane smrti. Pogrešali ga bomo. *ČD Ravne na Koroškem*

ANDREJ ŠTULAR 1939–2011

Novembra lani smo se čebelarji z društvenim praporom poslovili od našega člana Andreja Štularja.

Andrej se je rodil leta 1939 v Vukovarju. Po končani obrtni šoli je do odhoda na služenje vojaškega roka delal v Iskri Kranj. Ob delu se je izobraževal na srednji elektrotehniški šoli in postal uspešen komercialist, pozneje pa tudi podjetnik.

V naše društvo se je včlanil leta 2005. Takoj se je izkazal kot zelo aktiven in delaven, zato je bil izvoljen za člana UO. Skrbel

je za povezovanje čebelarjev v domačem okolju, bil pa je tudi poverjenik za čebelarstva pasišča na Zgornjem Jezerskem.

Skupaj z ženo Marijo sta poleg domače hiše zgradila čudovit čebelnjak, prilagojen za nakladne panje, brez dvoma edinstven v Sloveniji. Andrej je bil nanj zelo ponosen. Rad se je udeleževal predavanj in različnih delavnic, saj je vedno stremel k poglobitvi svojega čebelarskega znanja. Za svoj odnos do čebelarstva, svojo delavnost in zvestobo društvu je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Poslej se bo žena Marija ob delu s čebelicami rada spominjala lepih čebelarskih trenutkov, ki sta jih doživela skupaj.

Zapustil nas je kot preprost, skromen, pošten in priljubljen član. Ostal nam bo v lepem spominu.

ČD Fran Lakmayer Pred dvor

FRANC LOZEJ 1932–2011

Leta 2011 je umrl naš član, sicer veterinar Franc Lozej. Rodil se je leta 1932 pri Jamškovih v Podragi pri Vipavi, ki je tedaj še

spadala pod Italijo. Leta 1956 je bil med študenti prve generacije novega Veterinarskega oddelka Univerze v Ljubljani. Kot veterinar je svoje terensko delo opravljal z mopedom, najprej v Prekmurju, nato pa v Kobaridu in Tolminu.

Pri svojem delu je večkrat nalezel tudi na hudo gnilobo čebelje zalege. Bolezni čebel je dobro poznal, saj je na podiplomskem študiju opravil strokovni izpit iz čebelarstva. Ker so imeli v tovarnah Iskra v Bovcu in TIK v Kobaridu komore za razkuževanje z visokimi temperaturami, sta se Franc in veterinarski inšpektor Janez Kozina z vodstvi obeh podjetij do-

govorila, da so čebelarji lahko tja pripeljali panje v razkuževanje. Zložili so jih v komore in temperatura 160–180 °C je uničila spore hude gnilobe. Tako se je končalo obdobje pogostih pojavov te bolezni na našem območju. Za ta uspeh mu je društvo podelilo odličje Antona Janše III. stopnje.

V letih 2000–2001 je bil predsednik ČD Tolmin. Zaradi svoje poštenosti, strokovne usposobljenosti in delavnosti je bil večkrat izvoljen tudi za člana UO. Za svoje delo na področju čebelarstva je prejel tudi odličje Antona Janše II. stopnje. Tako kot njegova družina ga bomo pogrešali tudi mi čebelarji!

ČD Tolmin

RAJKO JELENKO 1924–2011

Septembra 2011 je nepričakovano umrl član našega društva Rajko Jelenko.

Rodil se je v rudarski družini na Lešah. Po končani OŠ se je zaposlil v rudniku rjavega premoga na Holmcu ter ob delu končal srednjo in višjo dopisno ekonomsko šolo v Mariboru. Zaposlen je bil

v Železarni Ravne, sprva kot strugar, pozneje kot ekonomist.

Vsa leta je čebelaril v čebelnjaku na Lešah, njegovo čebelarstvo pa je zdaj prevzela hči Ivica z možem. Bil je eden od dolgoletnih in vodilnih članov ČD Prevalje. Trinajst let je bil predsednik ČD Prevalje, deset let tajnik ČD, mentor čebelarskega krožka na OŠ Prevalje, v zadnjih letih pa je z nasveti pomagal UO ČD Prevalje.

Za svoje delo na področju čebelarstva je prejel vsa tri odličja Antona Janše – III., II. in I. stopnje. Predvsem njegova pa je zasluga za združitev ČD Leše, ČD Št. Danijel in ČD Prevalje v enotno ČD Prevalje, v katerem smo pod njegovim vodstvom čebelarili tako v suhih kot medenih letinah. O njem bi bilo mogoče povedati še veliko dobrega, zato bomo čebelarji Rajka ohranili v trajnem spominu in tudi v naših srcih. ČD Prevalje

MAKS MERKAČ - HUDOIPIK 1920–2011

člana ČD Prevalje, človeka, ki je

Konec leta 2011 smo se na pokopališču Sveta Barbara na Prevaljah poslovili od našega dolgoletnega člana ČD Prevalje, človeka, ki je

zasedal vse vodilne položaje v našem društvu. Bil je predsednik, tajnik, blagajnik, nekaj let je vodil čebelarski krožek na OŠ Prevalje, za ves svoj trud na področju čebelarstva pa je prejel najvišje čebelarsko odličje – zlati red Antona Janše.

Maks je bil rojen na kmetiji Čegovnik na Breznici pri Prevaljah. Kot mlad fant je kot nečak gospodinje na kmetiji Meleznik prevzel vodenje te ugledne kmetije. Končal je šolanje na Kmetijski šoli v Šentjurju. A kruta usoda je hotela drugače. Med drugo svetovno vojno je bil mobiliziran v nemško vojsko, ko pa je prišel na dopust, je šel v partizane. V eni izmed bitk je bil hudo ranjen, tako da je izgubil nogo.

Po vojni si je sam zgradil novo hišo ter si skupaj z ženo Angelo in s štirimi otroki ustvaril srečno in verno življenje. Deloval je v številnih društvih, med drugim v cerkvenem pevskem zboru, bil je soustanovitelj pevskega zbora Šentanelski pavri, leta 1954 pa tudi povojnega ČD Prevalje.

V največje veselje so mu bile čebele. Pred hišo je imel čebelnjak s 14 čebeljimi družinami, za katere zdaj skrbi njegov zet in član ČD Prevalje Alojz. Maks, naj ti bo lahka in blagoslovljena koroška zemlja! ČD Prevalje

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imajte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

-Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!

-Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.

-Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.

-Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.

-Obdelava voska možna skozi celo leto.

der die Austria Bio
Garantie kontrollierter Betrieb